

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inerati do 80 peti vrsi a Din 2, do 100 vrsi a Din 2,50, od 100 do 300 vrsi a Din 3, večji inerati peti vrsi Din 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ večno mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica 8.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 651, podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slovinski trg št. 5 // Poštna hišnica v Ljubljani št. 10.351.

Winston Churchill je spregovoril:

„Od začetka vojne se je vrsta dogodkov obrnila v našo korist“

Snoči je imel angleški mornariški minister dolg govor o vojnem položaju po desetih tednih od začetka sovražnosti — Ugotovil je zavezniško premoč in konstatiral, da proti Holandski in Belgiji resna nevarnost — Angliji je bila vojna vsiljena, zato se bo borila do konca za zmago načel pravičnega miru

London, 13. nov. AA. (Reuter) Snoči ob 21.15 je imel prvi lord admiralitete Winston Churchill v britanskem radiu govor, v katerem je med drugim dejal:

Prijeto mi je, da vam nocoj sporočim, kako se je v prvih 10 tednih vojne obrnila vojna v korist zaveznikov. Čisto jasno je, da je sila britanskega cesarstva in francoske republike za obnovitev in vzpostavitev življenja poljskega in češkoslovaškega naroda kakor tudi za ostvaritev drugih ciljev, ki jih bom imenoval kasneje, rastla iz dneva v dan. Miroljubne parlamentarne države, ki streme za svobodo posameznika in za ljudske množice, se bore proti diktaturam, katerih edini cilj je obstoj v pripravih za vojno in v uvažanju vsega in vsakega v njihov vojni stroj. Posebno mi na otokih smo lahko mislili v mirnem času. Radi bi uživali dobroto miru v vsakim drugim narodom in želimo, da bi jih tudi sami uživali. Toda po mnogih brezuspešnih naporih, da ostanemo v miru, smo bili nazadnje prisiljeni stopiti v vojno.

Poskušali smo to vojno preprečiti, toda sedaj smo v vojni in mi bomo to vojno vodili ter vztrajali vse do konca.

DOKLER NASPROTNA STRAN NE BO IMELA ZADOSTI

Vztrajali bomo, kakor to najbolj vemo, o svojih sposobnostih, ki niso majhne in ki so čedalje močnejše. Znano vam je, da se nisem zmerom strinjal s Chamberlainom, čeprav sva bila zmerom prijatelja. Toda on je človek trdovratne narave, in se bo boril prav tako uporno za zmago, kakor se je boril za mir. Lahko smatrate kot popolnoma gotovo, da bo vsa Velika Britanija in vse tiste, kar pomeni v sodobnem življenju, propadla ali pa bo Hitler, nacionalno socialistični režim ter neprevide ne nemske ali pruske grožnje Evropi prekinitve in uničene. Za vsakega bo boljše, če se drži tega močnega in resnega dejstva.

Nato se je Churchill bavi z grožnjami nacionalno socialističnega propagandnega aparata, katerega smatra

KOT ZNAK SLABOSTI

Mi ne grozimo v vojnem času, je dejal. Če bi imeli v katerikoli času kakšne ideje napadnega značaja, jih ne bi razglasili, temveč bi skušali videti, kako se one izvajajo v praksi. Churchill je poudaril, da je Velika Britanija pripravljena vzdržati nesrečo in da si je v sveti, da je ostalo tisto, kar je bilo pred 10 tedni pravilno, tudi sedaj popolnoma pravilno. Sedaj smo v drugačnem položaju, kakor smo bili pred tedni. Sedaj smo mnogo močnejši kakor pred 10 tedni, mi smo mnogo bolj pripravljeni, da vzdržimo najhujšo malicnost kakor v začetku septembra. Naša vojna mornarica je močnejša, naše protipodmorniške enote so trikrat številnejše, naše letalstvo je močnejše in naša kopenska vojska se številčno povečuje in se z vsakim dnevom vse bolj izpopolnjuje, medtem ko so naši ukrepi proti letalskim napadom vse drugačni, kakor pa so bili v začetku vojne. Napadi podmornic so pod kontrolo in one so nam svoje delo že težko plačale. Churchill je nato poudaril, da se britanska svetovna trgovina v redu razvija in sicer s 4000 ladnjami od katerih 2500 stalno pluje po morjih.

V nadaljevanju svojega govora je Churchill podčrtal premoč angleškega letalstva, ki se je videla v sposobnosti letalcev kakor tudi v kvaliteti letal, ki so prišla v stik s sovražnikom. Angleška letala so zrušila 15 nemških izvidniških letal, ne da bi v tej borbi izgubila le eno letalo. Sedanje vreme, megle viharji in zimske neprilike onemogočajo stalne napade bombarderov na britanska otočja in otežujejo izvidniške polete nad vojnimi postojankami.

Prekosili smo sovražnika v znanosti, ki je stopila v službo vojne. Jaz osebno ne dvomim v to, da je

ČAS NAS ZAVEZNIK

Naglašam, da smo v primeru če prezimimo brez kakšnega velikega ali značajnega dogodka, stvarno dobili prvo bitko v vojni in da bomo spomladaj lahko svoje naloge mnogo močnejše organizirali in bomo tudi močnejše oboroženi kakor smo bili sploh kdaj.

Od začetka vojne se je vrsta važnih dogodkov obrnila v našo korist. Italija, za katero smo bili v skrbeh, da se bo izneverila svojemu zgodovinskemu prijateljstvu z Veliko Britanijo in Francijo v oblasti Sredozemskega morja, partnerstva, ki bo vedno bolj plodno, je ohranila svojo nevtralnost. Med nami in Japonijo ni prišlo do kakih sporov. Dve veliki sili, ki sta se pridružili narodno socialistični Nemčiji in paktu proti kominterni, sta v težavah, da se prilagodita

SPREMEMBI NA FRONTI PROTI BOLJŠEVIZMU

Nihče ne more podcenjevati značaj pogodbe in zveze, zaličene med Anglijo in Francijo s Turčijo. Vlada Sovjetske Rusije s Stalinom na čelu je za vedno ustavila narodno socialistične sanje o prodiranju proti vzhodu.

Churchill se je nato dotaknil razlagani maršala Göringa, ki je naglašal, da humanost prepoveduje, da se namram močnim uporablja sila. To bi bilo mogoče res je dejal Churchill, ali kadar se spomnim zverinskih zločinov, ki so jih oni izvršili na Poljskem, ne smatram, da je naša želja zahtevati kakršnokoli milost. Leva šapa ruskega medveda onemogoča Nemčiji dohod na Črno morje, desna šapa preprečuje njeno kontrolo nad Baltskim morjem.

Brez ozira na to, kaj bo na vse odgovorila zgodovina, kakor tudi o teh dogodkih, je dejstvo, ki ga moramo priznati, popolnoma enostavno: narodno socialistični Nemčiji je

PREPREČENA POT PROTI VZHODU

In Nemčija mora ali premagati angleški imperij in francosko republiko ali pa propasti v tem poskusu. In tako zdaj hvalje se narodni socialisti mečejo oko na gotove male države na zapadu, ki jih lahko uničijo, kakor so uničili Avstrijo. Češkoslovaško in Poljsko. Zdaj sta jim na poti stara civilizirana in miroljubna holandski in belgijski narod. Niso hoteli vzemirjati angleške mornarice, ki je čaka na njihov napad pretekle nedelje na Firt of Fort. umikajo se spopadu s francosko armado vzdolž Maginotove linije, pač pa so koncentrirali močne čete na holandski in belgijski meji. Obema tema državam so dali narodni socialisti skoraj svečane garancije. Zato ni čuda, da je

NERVOZA VELIKA

Nobena od teh držav ne veruje niti besede Hitlerju in narodno socialistični stranki. Zaradi tega moramo smatrati položaj za resen. Nočem prerokovati, da li hoče kdo Hitlerja voditi v eno najtežjih

Vojni cilji zaveznikov

Angleški odgovor na mirovno pobudo iz Haaga pušča odprta vrata za poznejša pogajanja, francoski odgovor pa opozarja na načela, ki jih je treba prej sprejeti

HAAG, 13. nov. br. Angleški kralj Jurij VI in predsednik francoske republike Albert Lebrun sta poslala kot odgovor na mirovni apel belgijskega kralja in holandskega kraljice brzojavki v katerima izražata globoko cenitev iniciative obeh suverenov in pravita, da sta tako Anglija kakor Francija pripravljene skleniti pravičen in časten mir.

Nemški poslanik v Haagu je v zunanjem ministrstvu sporočil, da bo nemška vlada skrbno proučila mirovno posredovanje. Iz Pariza poročajo, da je bila poljska vlada obveščena o odgovoru angleškega kralja in francoskega prezidenta.

BRUSELJ, 13. nov. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Danes popoldne se bosta v Bredsi sestala belgijski in holandski zunanji ministri. Kljub temu, da je tako hitro prišlo do odločitve glede tega sestanka, politični krogi niso presenečeni. To pojasnjujejo dejstva, da je v prestolnici Belgije in Holandske prispel odgovor Francije in Velike Britanije na mirovni poziv, kakor tudi odgovor kancelarja Hitlerja, da bodo podrobno proučili predlogi obeh vladarjev. Čeprav ni mogoče videti, kakšne posledice bo imela ta mirovna pobuda v praktičnem pogledu, vendar vse kaže, da odgovor Velike Britanije pušča v svojem zadnjem delu odprta vrata za poznejša pogajanja, francoski odgovor pa jasno opozarja na nekatere osnovna načela, ki bi jih bilo treba poprej sprejeti.

Včerašnji dan je bil razmeroma miren. Govor generala Denisa in optimizem, ki ga je izrazil ta mož, sta pomirila v neki meri javnost. Ujavo mnenje ne omenja ničesar, kar bi ublažilo sedanje stanje, kljub temu pa prevladuje vtis, da bo čas vsakega koraka delal za ohranitev miru.

Bruselj, 13. nov. AA. (Stefani) Belgijski dobro poučeni krogi so prepričani, da sta na sestanku in Bredsi na Holandskem belgijski in holandski zunanji ministri razpravljala o odgovoru državnih poglavarjev Velike Britanije in Francije na pobudo belgijskega kralja in holandske kraljice. Razen tega sta ministri razmotrivala tudi o splošnem mednarodnem položaju na podlagi tega odgovora.

BRUSELJ, 13. nov. s. Belgijski kralj in holandska kraljica sta imela včeraj, po prejemu angleškega in francoskega odgovora na svojo ponudbo za mirovno posredovanje, dolg telefonski razgovor.

Angleški komentar

LONDON, 13. novembra. AA. (Reuter): »Times« komentirajo odgovore angleškega kralja Jurija VI. in predsednika francoske republike Lebruna na ponudbo za posredovanje, ki sta jo naslovila na vojskujoče se države belgijski kralj Leopold in holandska kraljica Vilijemina. Med drugim pravi: Ta dva odgovora vsebujejo avtoritativno izjavo Velike Britanije in Francije o pogojih, pod katerimi je mogoče skleniti mir. Pri tem angleški odgovor poudarja tudi vzroke, zaradi katerih je Velika Britanija šla v vojno. List posebno podčrtava zadnji stavek odgovora kralja Jurija, ki pravi, da bo angleška vlada s največjo pozornostjo razmotrila nemške mirovne predloge, če bodo odgovarjali glavnim vojnim ciljem Velike Britanije.

Toda v sedanjem trenutku ni nobenega znaka, po katerem bi se moglo sklepati, da Nemčija namerava spremeniti svoje politiko, ali svoje dosedanje metode.

Na drugem mestu »Times« izkazujejo priznanje stališča holandske vlade in holandskega naroda, ki sta ohranila največjo mirnost v trenutku velike napetosti. List smatra, da bosta Holandija in Belgija še enkrat proučili svoje prejšnje stališče glede vprašanja angleške zapore.

Odmev v Parizu

PARIZ, 13. nov. AA. (Havas): Francoski časopisi komentirajo obširno besedilo odgovora angleškega kralja in predsednika francoske republike na pobudo belgijskega kralja in holandske kraljice. Listi poudarjajo, da angleški in francoski odgovor pomenita nov dokaz složitosti, enakih nazorov in čustev obeh narodov. »Excelsior« naglašja da London in Pariz želita popolnega miru, ki ga je treba vsej Evropi zagotoviti. Da bi s svojo zmago zagotovili tak mir, sta Francija in Velika Britanija

nerazdružljivo zvezani in pripravljeni boriti se do kraja. »Jour« piše: Zdal ima besedo Nemčija, da se izjavi za lojalen in pravičen mir, ali pa proti njemu. Svet pa ne pričakuje, da bi odgovor nemške vlade bil presenetljiv. »Petit Parisien« ugotavlja, da sta državna poglavarja Velike Britanije in Francije v svojih odgovorih še enkrat točno označila vojne cilje obeh vlesil. »Epoque« smatra, da sta državna poglavarja Anglije in Francije v svojem odgovoru poslanem v Haag in Bruselj, točno in jasno povedala kakšni so njihovi vojni cilji. »Figaro« pravi, da sta predsednik Lebrun in kralj Jurij dala takšen odgovor, kakršnega sta edino mogla in smela. V obeh odgovorih so ista naziranja, iste besede in isti duh. Po teh odgovorih je izključen vsak dvom glede vojnih ciljev zahtodnih demokratičnih držav. »Oeuvre« poudarja popolno istovetnost stališč angleškega in francoskega državnega poglavarja. Oblika, kako je predsednik Lebrun končal svoj odgovor, odgovarja čustvu in mišljenju vseh Francozov.

Holandska in Belgija na straži

Odločne izjave belgijskega vojnega ministra — Samo maneuver, ki naj bi prevaril zaveznike?

Bruselj, 13. novembra. AA. Vojni minister general Denis je imel po radiu govor o mobilizaciji in položaju belgijskih vojakov. Naša vojska, je izjavil general Denis, je močna in ve kaj hoče. V najhujšem času more zasesti vse naše obrambne črte. Za njo v sedaj je pošten in sedinjen narod, ki je pripravljen za vsako ceno braniti in ubraniti svoje državo in svoje ustanove, pa naj se pojavi sovražnik od katerekoli strani.

Kodanj, 13. nov. s. Dansko časopisje izraza mnenje, da je najbrže ogroženje Belgije in Holandske s strani Nemčije maneuver, ki naj bi Anglijo in Francijo spetal na napačno sled glede na nemške načrte. Na drugi strani pa je verjetno, da bo Nemčija s svojimi ukrepi skušala izvajati trajno pritisk na Belgijo in Holandsko, ne da bi sicer podzvela kakršnekoli ofenzivne akcije proti njima.

Italijanski glas

Rim, 13. nov. 1. Italijanski listi prinašajo izbrpna poročila k nenadni zasestrivi položaja na zapadu, odnosno med Holandsko in Nemčijo. Listi sicer priznavajo, da je položaj resen, izražajo pa upanje, da bo stvar mirno rešena, ker sta tako Nemčija kakor Holandska demantirali v Parizu in Londonu razširjene vesti, čel da je bil Holandski s strani Nemčije postavljen ultimatum.

V komentarjih razmotrivajo italijanski listi, kakšne posledice bi imel eventualni vpad Nemčije v Holandsko. Tako piše »Gazeta del Popolo«, da utegne imeti eventualni vdor v Holandsko zelo usodne posledice za Nemčijo samo, kajti v tem primeru bi se naglo utvarila lga novih držav.

Angleške informacije

London, 13. nov. AA. Reuter: Amsterdamski dopisnik »Timesa« piše: Resni opazovalci v Holandski priznajo, da je čisto negotovo, kakšne ukrepe bo v bodoče izdala holandska vlada. V javnosti in v dobro poučenih krogih, se širijo glede tega vprašanja protislovne vesti. Posebna negotovost vlada glede tega, kakšno obliko bodo dobili v bližnji bodočnosti odnosi med Holandsko in Belgijo. Vladni krogi poudarjajo, da bo Holandska v vsakem primeru ohranila svojo nevtralnost in da se bili vsi ukrepi, ki jih je Holandska vlada izdala, storjeni s tem namenom. Uradni krogi nečejo dati nobene izjave o vsebini razgovorov, ki sta jih včeraj začela holandski in belgijski zunanji ministri.

Bruselj, 13. nov. s. Nemški poslanik je včeraj dvakrat posetil zunanje ministra Spalka.

Izselitev ameriških državljanov

Haag, 13. nov. br. Ze pretekli petek s ameriške diplomatske oblasti v Haagu ustno pozvale ameriške državljane, naj se takoj odselijo iz Nizozemske. Danes po poslaništvu poslalo vsem ameriškim državljanom posebno ekspresna pisma z enako zahtevom.

Iz notranje politike

VČERAJSNJE VOLITVE V SENAT

Včeraj so bile senatske volitve, pri katerih so bili povsod izvoljeni vladni kandidati. O teh volitvah piše zagrebški »Hrvatski dnevnik« med drugim: »Siroka hrvatska javnost sploh ne razume, zakaj nam je potreben senat in zakaj je treba vsak dan plačati na račun dnevne za njegove člane in račun plače predsedništva okoli 40.000 dinarjev ali letno okoli 15 milijonov dinarjev. Nam bi bilo mnogo ljube, ako bi na račun onih 29% prejel okoli štiri in pol milijona dinarjev, da bi s tem denarjem pomagali našim revežem. Naš kmet misli takole: Ako ni zadosti pametna skupščina, katero volijo vsi možki z dovršenim 21. letom, in ako ni zmogla napraviti pametnih skupnih zakonov, ne bo zakonodajstvo nič bolje, ako pri njem sodeluje je naslednjih 120 oseb, ki so deloma imenovane, deloma pa izvoljene z zelo majhnim krogom volilcev. Po mišljenju hrvatske javnosti je senat sploh nepotreben, zlasti pa še senat, sestavljen tako, kakor ga predvideva sedanji volilni zakon.«

UMESTEN PREDLOG

Splitški »Narodni list« z dne 9. nov. piše: »Predsednik vlade g. Cvjetković je dal domačemu tisku izjavo o nekaterih anonimnih letakih, ki krojijo v zadnjem času. V tej izjavi pravi, da ti letaki niti po vsebini niti po načinu in obliki ne predstavljajo dostojne diskusije o važnem problemu naše notranje politike, ampak se skuša s tem preprečiti vladno delo pri konsolidaciji naših notranjih vprašanj. Ne vemo, če je teh anonimnih letakov toliko razširjenih v javnosti, da se je predsednik vlade zdelo primerno govoriti o tem javnosti. Ker pa je o tem podal izjavo, jih je gotovo mnogo in zelo neprimernih. Dvomimo o tem, da se bo zaradi te izjave omejilo število anonimnih letakov. Tu je potrebna druga mera. Morda bi bilo najbolje, da vlada dovolj svobodo tiska in ukine cenzuro, če pa se ji zdi, da razmere tega ne dopuščajo, potem naj stori nekaj drugega: naj omeji cenzuro na ono razširjeno akcijo, ki ne zasleduje samo ohranjanje vladnega dela, temveč izpodkopa tudi temelje skupni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.«

NOV TEDNIK »SRPSKI GLAS«

Izdajateljska zadruga »Sloboda« bo začela s 16. t. m. izdajati tednik »Srpski glas«, ki bo zastopal stališče enodnostni mišljenja in volje vseh zdravih narodnih sil Jugoslavije v pogledu življenjskih vprašanj državnega obstoja in narodnega napredka. V zavesti vloge, ki jo imajo Srbi glede na svojo preteklost, svoj položaj in svojo številčnost bo »Srpski glas« skušal povezati vse zdrave nacionalne sile v skupni nacionalni volji srbstva. Tednik bo izključno z nacionalnega stališča brez vsake strankarske tendence informiral javnost o vseh važnih problemih srbstva in Jugoslavije. Glavni urednik bo Dragiša Vasić, v redakcijskem odboru na bedo med drugimi dr. Danilo Danić, sodnik kasacijskega sodišča dr. Slobodan Drasković, univ. docent dr. Vl. Corović, univ. prof. I. dr.

DR. MAČEK O GRADNJI DŽAMIJE V ZAGREBU

V soboto je sprejel Vl. Maček deputatno odbora Zaklade za izgradnjo džamije, ki ga je prosila za pomoč pri svoji akciji. Deputacija je razložila dr. Mačku pomen te akcije in njeno popularnost in vse sloj hrvatskega naroda. Gradnja džamije v Zagrebu je bila zamišljena že pred 40 leti. Dr. Maček je pokazal polno razumevanje za to plemenito akcijo ter je izjavil, da smatra akcijo za upravičeno, ker morajo imeti muslimani banovine Hrvatske v svojem glavnem mestu svojo molitnico.

PRENOVLJENI »SAVREMENIK«

Odbor Društva hrvatskih književnikov je sklenil reorganizirati svoje glasilo »Savremeni«, ki bo v bodoče izhajal dvakrat mesečno ter bo obravnaval vse aktualne probleme iz hrvatskega književnega, umetniškega, političnega, gospodarskega in socialnega življenja. Revija bodo urejevali glavni urednik »Hrvatskega dnevnika« dr. Ilija Jakovljević, ki je obenem predsednik Društva hrvatskih književnikov ter podpredsednika istega društva prof. dr. Ante Bonifatić in prof. Luka Perković. Sodelovanje pri prenovljenem obzorju so že obljubili številni hrvatski kulturni, znanstveni, politični, gospodarski in socialni delavci. Strokovno pa bodo sodelovali tudi visoki funkcionarji banke oblasti. Prva številka prenovljene revije bo izšla še pred božičem.

SPOMENIK DR. TRUMBIČU V SPLITU

Na dan prve obletnice smrti dr. A. Trumbića 18. t. m. bodo odkrili na njegovem grobu v splitskem franciskanskem samostanu spomenik, ki ga je izdelal Ivan Meštrović. Spomenik namerava odkriti posebno svečano v navzočnosti dr. Mačka, »Hrvatskega nadškofa dr. Stepića, bana dr. Subašića in kiparja Ivana Meštrovića.

INOZEMSKI ČASOPISI NA HRVATSKEM

»Hrvatska privreda« poroča, da je Trgovska zbornica v Zagrebu obnovila pri ministrstvu za trgovino in industrijo svojo prejšnjo, da se dovoli uvoz časopisov iz inozemstva ne glede na zadevni monopol agencije Avala.

Finska je do skrajne mere popustila

Finski zunanji minister računa z možnostjo prekinjenja moskovskih pogajanj

Helsinki, 13. nov. AA DNB. Zunanji minister Erko je sprejel zastopnike tiska in jim dal obvestilo o finski-sovjetskih razgovorih v Moskvi. V zadnjih štirih dneh je dejal Erko, se razgovori v pravem smislu besede sploh niso vodili. Pogajanja bi se lahko končala z uspehom, če bi bila sprejeta teza, ki jo zastopa finska delegacija in to tem bolj, ker smo do skrajne mere popustili. Za nam bo, če ne pride do sporazuma in če se predstavljajo finski vrtni, ne da bi dosegli kakšne rezultate. Ako pa ne pride do sporazuma, se bodo finski delegati vrnili v Helsinki, kjer bodo skupaj razmislili o najnovejši dejstvu.

Minister je dalje izjavil, da so se pogajanja vodila v povsem normalni atmosferi in da ni bilo nikakih senzacionalnih poedinosti. Naš namen je bil, te dejale, da najdemo rešitev nekaterih problemov velikega značaja za bodočnost.

Na vprašanje novinarjev, dali bi povratek finske delacije, pomenil prekinitev pogajanj, je Erko izjavil, da se finska delegacija vrne jutri ali po jutrišnjem, razen v primeru da je kaj izrednega ne zadriži v Moskvi. Na vprašanje če so koncentrirane čete na sovjetski meji, je Erko izjavil, da je Finska ukrenila gotove mere v svojo varnost.

Tudi Göbbels je govoril

Rekel je, da sedanja vojna ni lahka in je poveljeval vodjo rajha

Berlin, 13. nov. AA. (DNB) Propagandni minister Dr. Göbbels je imel na prijateljskem sestanku delavcev iz tovarne Osmar govor, v katerem je med drugim dejal: Nam je bilo že ob samem začetku te vojne jasno, da sedanja vojna ne bo lahka. Toda mi smo narod s solidnimi živci ter odporni. Mi smo od leta 1933 naprej vse svoje sile osredotočili na to, da naša država ladja vzdrži tudi najmočnejše valove in najmočnejše viharje. Nato je Dr. Göbbels opozoril na vse tisto, kar je nacionalni socializem storil za Nemčijo ter v kratkih obrisih prikazal zgodovino nacionalnega socializma in njegovega razvoja, nato pa poudaril ogromne razlike, ki obstoje med nacionalno socialistično Nemčijo in ustrojem držav zapadnih demokra-

cij in zlasti Velike Britanije. Göbbels je rekel sledeče: Celotna kolonialna politika Anglije ni nič drugega kakor niz nemoralnih dejanj. Ta nemoralnost se je pokazala tudi tik pred sedanjo vojno, ko je Velika Britanija sklenila da bo začela z vojno proti nemškemu narodu. Na koncu je Dr. Göbbels govoril o münchenskem atentatu in dejal: Sovražnikom Nemčije se ni posrečilo in se jim tudi ne bo tisto, kar nameravamo, kajti nagon nam govori, da obstoji pravica na svetu in da bi svetovna zgodovina izbrala smisel. Če bi se toliki zločinci posrečilo, pa naj bi delali kakorkoli naštano, da bi uničili tiste, ki je Nemčijo v zadnjih 7 letih vodil in ki jo vodi tudi sedaj v vojni k zmagi.

Boji na zapadu

Pariz, 13. nov. s. Jutrnji 141. francoski vojni komunikacijski pravilnik mirna noč na zapadni fronti v celoti.

Pariz, 13. novembra. AA. (Havas) Kljub neuspehu, ki so ga doživeli predvčeršnjim nemške čete po enodnevnem odmoru, so včeraj spet začele z napadi. Iz včerajšnjega uradnega poročila se vidi, da so francoske čete odbile sovražne napade na vseh točkah. Napadi niso bili večjega obsega.

Pariz, 13. novembra. s. Davi ob 3.20 je bil dan v Parizu letalski alarm. Znak da je nevarnost minila, je bil dan čez eno uro.

London, 13. nov. s. Preiskava o dozdennem napadu nemškega letala na francoski parnik v Kanalu v soboto popoldne je ugotovila, da se je pojavilo nad ladjo neznan letalo, ki pa ni metalo bomb. Protiletalski topovi so letalo obstreljevali in izstrelki so padali v morje v bližino ladje. Iz tega je nastala domneva, da je neznan letalo metalo bombe.

Številne aretacije v Nemčiji

LONDON, 13. nov. s. Po poročilih iz Nemčije je bilo v zvezi z monarkovskim atentatom po vseh večjih nemških mestih izvršenih mnogo aretacij. Poročajo tudi, da so bili za zaščito življenja kancelarja Hitlerja podvzeti posebni ukrepi in da od sedlej ne bodo objavljeni več podatki o kretanjih kancelarja. Tako je na primer v soboto, ko je kancelar Hitler prisostvoval pogrebu žrtve atentata v Monakovem, vsela nad kancelarsko palačo v Berlinu njegova zastava kot znak, da je kancelar v palači.

Za sport navdušeni Ljubljanci

Motociklistične dirke na Večni poti so privabile mnogo gledalcev

Ljubljana, 13. novembra. Sv. Martin sicer ni bil sportnik, pa tudi vinjski bratec ne, toda njegov god so slovesno praznovali meščani, ki se navdušujejo za sportne ideale, pa tudi oni, ki jim je tradicija še ljubša. Mnogi so pa združili oboje; znano je, da sportniki ne smejo preveč oboževati soka, ki ga je Martin včeraj krševal ter da je sport neke vrste trezno gibanje, a naši meščani znajo združiti koristno s prijetnim. Najprej so se udeležili dirk na Večni poti, potem so pa priznali tudi Martinu, kar mu gre. O teh velikih dogodkih bi ne bilo treba pisati še posebej pogled sportnih rubrik, ko bi ne vplivali tako močno na naše mesto. Koliko meščanov je praznovalo Martinovo nedeljo v številnih svetilnih gostoljubja, stalistika molči, a reči smemo, da jih je bilo najmanj toliko kakor na dirki ob Večni poti. Tam pa že vemo, koliko jih je bilo; nekateri sedijo, da se jih je zbralo vzdolž dirkalne proge več kakor na Vse svete na pokopališču.

Ljubljanci sledijo duhu časa. Živimo vendar v dobi bencinskega motorja in bencinskih kartelov. Živimo v dobi avtostrad (in Večna pot je tudi ena najimunitnejših naših avtostrad). Kdo bi se potem takem ne zanimal za motociklistične dirke, zlasti ob tako lepem vremenu! Privedite je bila sicer doslej nekajkrat odpovedana, a ljudje so se menda prav zaradi tega čedalje bolj zanimali za njo. Ko je bila odpovedana prvič, je bilo prav tako lepo vreme kakor včeraj, zato so se nekateri včeraj zopet ball, da dirk ne bo, zopet drugi so se pa jezili na prireditelje, da bodo pokvarili lepo vreme, ki je tako potrebno na Martinovo nedeljo. Zato je pa treba takoj povedati, da je šlo vse po sreči.

Meščani so se začeli zbrati ob progi in skoraj po vsem rožniškem gozdu je nekaj ur prej. Nekateri so mislili, da bi se dirka morala začeti že ob 14, čeprav je bil začetek napovedan na 15. Ko bi občinstvo bilo tako točno pri koncentrih in gledaliških predstavah! O Vseh svetih v našem mestu rešujejo prometna vprašanja z velikimi

PARIZ, 14. nov. i. Pariski listi javljajo da je bilo v Nemčiji v zadnjih dneh v zvezi z atentatom v meščanih pivnici v Monakovem aretiranih nad tisoč oseb med temi največ 2 d'ov in monarhistov. Bivši prestolonaslednik Friedrich Viljem Hohenzolernski je dobil hišni zapor in ne sme zapustiti bivališče. Po vestih, ki so prispele iz Nemčije, a jih uradno ne potrjujejo je bil prestolonaslednik že ustreljen. Pariski listi pripominjajo k temu, da se hoče narodno socialistični režim na ta način odkrižati vseh monarhistov in eventualnih pretendentov za prestol v Nemčiji.

Smernice kitajske politike

London, 13. nov. s. V nekem govoru v Cungkungu je maršal Čangkaisek takole označil smernice kitajske zunanje politike: 1. Odpor proti agresiji. 2. Spoštovanje mednarodnih pogoib in obveznosti, zlasti pakta devetih sil glede Daljnega vzhoda. 3. Odklonitev pristopa h kakršnekoli protikomunističnemu bloku. 4. Popolna neodvisnost in kitajskih diplomatih h akcijah. Maršal Čangkaisek je nadalje izjavil, da trdno zaupa v končno zmago Kitajske v sedanji vojni.

London, 13. nov. i. Reuter poroča, da je angleška vlada sklenila umakniti gledi na položaj v Evropi del svojih čet na Severnem Kitajskem. Ostalo bo samo nekaj čet za varnost prebivalstva. Angleška vlada je o tem obvestila že vse zainteresirane države na vzhodu.

Borzna poročila.

Curli, 13. novembra. Pariz 9.77, London. 17.25, New York 446.— Bruselj 72.—, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 177.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.12.

skrbni. V ta namen se mora sestajati posebna komisija. Mobilizirati je treba ves tramvajski park in še iz muzeja bi izvele tramvajске vozove, ko bi jih imeli tam (a tudi muzejske imamo spravljene v remizi). Včeraj je pa šlo vse gladko brez prometnih komolj in tramvaja. Ljudje so se zbrali na Večni poti brez vseh prometnih sredstev, če ne upoštevamo, da so noge vsaj pri nas tudi še prometno sredstvo. Na Večno pot so hiteli ne le po cestah in poteh, temveč tudi čez drn in strn, zato so jih reditelji lovili po gozdu ter odganjali k blagajnam, a meščani so se razburjali, češ da nabirajo gobe. Kdo jim naj brani hojo po gozdu, ko niti čuvaj našega "narodnega parka" ne odganja ljudi iz grmovja. Toda vsa čast rediteljem, ki so do zadnje točke prireditve hodili med množicami ter ponujali in zahtevali vstopnice. Mladina, ki je naša največja nada in ponos tudi v sportnem pogledu, je rešila to kočljivo vprašanje vstopnice najbolj idealno; fantalini so splezali na drevesa, da se je razleglo skoraj po vsem gozdu izpod neba »Moj duš, lej ga!«

Zelo bi se pa motili, če bi mislili, da je za sport navdušena samo mladina. Med množicami gledalcev po gozdnih poteh in parobkih ste lahko srečali meščane vseh spolov, starosti in kalibrov. Videli smo lahko dame, ki hodijo sicer na sprehode samo zaradi ritinje. Za sport so se navdušili tudi meščani, ki prištevajo že med velike ture sprehod do tivolskega gradu. Omeniti je pa treba predvsem, da so se na Večno pot pripeljali tudi številni naši avtomobilisti. In kdor se je nekoliko zanimal za gledalce, je lahko med njimi opazil celo cestne strokovnjake, ki so proučevali, kako se obnese takšno cestistično. Težko je pa reči, koliko tisoč ljudi se je tam zbralo. Številko je najbolje zatajiti, da bi se ne čutili ušaljani skilicatelj političnih shodov, ki ne morejo nikdar zbrati takšne množice.

O sportnih uspehih tekmovalcev poročajo sportni poročevalci; laiki se ne razumemo na tisočinke sekund. Zadovoljni smo že, da smo slišali grozovito, obisti pretrajanje

bobnenje ter prasketanje motorjev, da smo vohali bencin in pline. Občudovali smo junstvo tekmovalcev, a nekateri med nami so bili tudi junaki, saj so ležli pod motorje na cesto. Vendar nesreč ni bilo, nesreč, ki so jih pričakovali s tihim veseljem. Vzdolž vse proge so sicer nekateri raznašali novice, koliko se jih je že ponesrečilo, ob ležalo v cestnem jarku. Zato tudi nazadnje mnogi niso verjeli, da se je v resnici tik ob zaključku dirke pripetila nesreča. Zvrnil se je slovit Abarth s prikolicco. Tako so torej prišli vsi na svoj račun...

Koroški borci so zborovali

Jesenice, 12. novembra. Krajevna organizacija LKB na Jesenicah je priredila v nedeljo, dne 12. t. m. v dvorani Delavskega doma zborovanje, katerega so se člani udeležili v tako velikem številu kot doslej še nikoli. Dvorana je bila zasedena do kroja. Na zbor so prišli stari, v borbah prekaljeni borci z Jesenic, Javornika, Koroške Bele in sosednih vasi, da slišijo poročila društvenih funkcionarjev, da se medsebojno porazgovore in obudijo spomine na tiste lepe dni pred 20 leti ko so se prostovoljno odzvali klicu domovine, ko se je na njenih mejah pojavila nevarnost.

Zborovanje je otvoril predsednik krajevnega odbora LKB g. Lovro Humer. Uvodoma je poročal o najvažnejših društvenih zadevah v zadnjih mesecih poročal o delu za priznanje dobrovoljskih pravic koroškim borcem in tolažili posamezne dolžbe pravilnika po katerem bodo dobili spominske kolajne dobrovoljci, ki so se pred 20 leti udeležili bojev na severni meji. Govornik je omenjal tudi vzroke, zakaj se ni moglo izvesti romanja na Oplenec ter odgovarjal na številna vprašanja navzočih borcev. O njegovem poročilu se je razvila daljša in zanimiva debata, v katero so posegli tovariši Žužek, Jeram, Blažej, Višnar, Vister in drugi. Debatu je pokazala popolno enotnost naziranja vsega članstva in veliko voljo do dela. Sestavil se je poseben odbor, ki bo do članstva zbral vse potrebne podatke in v katerem odredu so se borili pred 20 leti in poseben odbor za sestavo kandidatne liste za glavno skupščino, ki se bo vršila sredi decembra. Sklenjeno je bilo tudi soglasno, da bodo borci v prihodnji plesni sezoni priredili prvi društveni ples na katerega že sedaj opozarjajo široko javnost.

Iz Celja

— Razburljiv dogodek na Glaziji. Ko se je vračala 23letna tovarniška delavka Ida Šimenkova, ki staneje na Krekovi cesti 16, v soboto okrog 22.30 po Glaziji domov, je nenadno skočil neki možki, ki si je zakrival obraz z robcem, izza drevesa s samokresom v roki proti njej in sprožil. Kroglja je zadela Šimenkovo v hrbet in obšla pod kožo. Neznavec je takrat nato pobegnil. Ljudje, ki so bili takrat v bližini, so obvestili reševalce, ki so spravili Šimenkovo v bližnjo bolnico. Poškodba k sreči ni nevarna. Izgleda, da je izvršil napadalec svoje dejanje zaradi nesrečne ljubezni. Oblasti je uvedla preskuse, da pojasni zadevo.

— SK Celje : SK Jugoslavija 6:2 (3:0). Celjska jesenska prvačka prvega in drugega razreda sta od igrala v nedeljo popoldne na Glaziji prijateljsko tekmo v korist podsavezne blagajne. Tekma je bila zaradi lepega sončnega vremena slabo obiskana. Celje je nastopilo v oslabljeni postavi, a je kljub temu nudilo solidno tehnično in kombinatorno igrro. Močvito Celje je znatno prekašalo enajstoročnega Jugoslavije, ki je sicer pokazala lepo tehnično znanje, a ni imela v napadu strelcev. Že v 5. minuti je Kovač potresel mrežo Jugoslavije. Kmalu pa se je Jugoslavija znašla in je prešla za nekaj časa v lahno premoč. Končno se je Celje otreslo pritiska Jugoslavije in v 31. minuti je zabil Zorko drugi v 33. minuti pa Kovač po lepem predložitju Zupana tretji gol za Celje. V drugem polčasu je bilo Celje v absolutni premoči. V 17. minuti je povisal Zupanc na 4:0, v 19. minuti pa Stupica na 5:0. V 26. in 27. minuti je Zagar po krivdi celjske obrambe dvakrat potresel mrežo Celja. V 30. minuti je Zupanc zabil šesti gol za Celje. V 32. minuti je sodnik izključil Jugoslavijnega igralca Košarja. Rezultat se ni več izpremenil, ker je začelo Celje igrati preveč ležerno. Sodli je g. Reinprecht točno in objektivno.

— Cilinski pedagoških predavanj ljudskega vseučilišča v Celju se bo pričel drevi ob osmih v risalnici meščanske šole. Drevi bo predaval g. prof. dr. Pavel Strmšek o temi »Dom podpira in ovira šolac«, jutri ob 20. pa učitelj g. Franjo Roš o temi »Otrok vstopa v šolac«. Sledila bodo še štiri predavanja. Starši in prijatelji mladine, udeležite se teh predavanj v čim večjem številu!

— Razmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 108 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 34 oseb, posredovanj je bilo 19, odpotovalo je 30, odpadlo pa 24 oseb. Dne 10. t. m. sta ostala v evidenci 302 brezposelnih (201 možkih in 101 ženska) nasproti 267 (168 možkih in 99 žensk) dne 31. oktobra. Delo dobi 10 do 20 rudarjev za rudnik v Ivanjci pri Uzički Pogozi, 3 hlapci, po 1 vodovodni instalater, čevljar, klepar, kovač in zidar. 7 kmečkih delci. 6 kuharic, 5 služkinj, 3 natakarice in 1 sobarica.

— Šoferski izpiti za kandidate iz celjskega, gornjegrajskega, konjskega in šmarškega sreza bodo v sredo 22. t. m. ob 8. zjutraj na sreskem načelstvu v Celju. Tam naj kandidati čimprej vložijo svoje prošnje.

— Tri nesreče. Pri delu v rudniku v Hudi jami pri Laškem je neko železo udarilo 26letnega zidarja Ignaca Mažgona z Rečice pri Laškem po obrazu in ga močno poškodovalo. Na Sladki gori pri Šmarju se je 55letna dlnarica Ana Pavličeva pčila v prst leve roke in si zastrujala kri. Na Sp. Hudini pri Celju si je 22letna zlatarka Ana Gračnerjeva presekala srednec leve roke. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Umrli je kot žrtev materinstva v soboto na Cankarjevi cesti 4 v Celju 31letna gozdarjeva žena Ida Bleyerjeva iz Luč v gornji Savinjski dolini.

— Mitropolit Dositej v Celju. V soboto ob 14.55 je prišel zagrebški mitropolit g. Dositej z brzim vlakom službeno v Celje. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki pravoslavne in evangelijske cerkve, občinski zbor, predstavniki civilnih

Din 301.000 je zadela

10. t. m. srečka državne razredne loterije štev. 56.910, ki je bila kupljena v bančni poslovalnici

BEZJAK, Maribor

Gosposka ul. 25

oblastev in šol ter večje število občinstva. V nedeljo popoldne je služil mitropolit g. Dositej v pravoslavni cerkvi sv. Save liturgijo, pri kateri je pel ruski cerkveni zbor iz Zagreba. Med liturgijo je mitropolit g. Dositej prevedel voljoškega in parohijskega svečenika g. Ilijo Bulovana v Celju v čin protorejere ter spregovoril ob tej priliki lepe prigodne besede, za katere se je protorejere g. Bulovan zahvalil s pesmičnim govorom. Cerkevni svečenosti so prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, četniki, pravoslavni verniki in drugo narodno občinstvo. Protorejere g. Bulovana iskreno čestitam o k imenovanju!

— Redne seje izvršnega odbora Sokolskega društva Celja-matice so vsak ponedeljek ob 18.15 dalje. Bratom in sestram, ki imajo kakršno koli željo v društvenih zadevah, so društveni činitelji vsak ponedeljek ob navedenem času na razpolago.

— V celjski bolnici je umrla v nedeljo 63letna dlnarjeva žena Ana Uratnikova iz Grajske vasi; pri Gomilskem. V Pečovniku pri Celju je umrl v ponedeljek 61letni strojnik v p. Martin Kropič.

Dragotin Česnik na zadnji poti

Ljubljana, 13. novembra. Včeraj popoldne je nastopil upokojeni nadučitelj Dragotin Česnik svojo zadnjo pot. Včeraj teden je še obhajal v manjši družbi svojih prijateljev svoj 74. god v najboljšem razpoloženju. Kolik ugled in spoštovanje je užival, je pokazal njegov pogreb. Ob uri pogreba se je zbrala pred hišo zalostna velika množica njegovih znancev in prijateljev. Po pogrebnih molitvah se je poslovil sreski solski nadz. v p. g. Alojzij Urbančič od pokojnika v temperamentnih besedah v imenu društva »Soča«. Nato je zapel pevski zbor njegovih starejših stanovskih tovaršev-učiteljev žalostinko »Vigredo«, nakar se je razvil dolg žalni sprevod. Za križem so se razvrstili za svojim praporom »Sočani« v častnem številu. Za žalujočimi otroci in sorodniki se je pomikala dolga vrsta pogrebcev, posebno učiteljska. Med učitelji je bil tudi 82letni Luka Jelenc, s katerim je pokojni mnogo let sodeloval kot tajnik v Učiteljski zavezi. In četudi je bila dolga pot, ga je spremljal do groba. V žalnem sprevodu so nosili več lepih vencev, a nekateri so pokrivali pokojnikovo krsto in mrtvaški voz.

Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika v imenu njegovih starejših tovaršev g. Lovro Perko. Pevci so zapeli še »Blagor mu«. Prapor društva »Soča« se je sklonil v zadnji pozdrav in gruda se je pričela vsipati na krsto. Že je legal mrak na zemljo, ko so pogrebi v spominu na rajnika zapuščali njegovo poslednje domovanje. Česniku Dragotinu časten spomin!

Morilca Hribernikovih prijeta?

Škofja Loka, 12. novembra. Od skrivnostnega umora zakoncev Hribernikovih so minili dobri trije meseci in zdlo se je, da bodo vsa prizadevanja preiskovalnih organov zaman. V petek pod noč so privedli v zapore škofjeloškega sodišča dva možka, o katerih mislijo, da bosta vedela povedati o smrti Janeza in Marjane Hribernikove kaj več. Aretiranca sta osumljena, da imata smrt obeh Hribernikov na vesti. Kako in v kakšni zvezi bo morda pojasnila preiskava, ki se nadaljuje v vro vneto. Oba možka sta iz loških hribov in mnoge okoliščine ju obremenjujejo. Domnevajo, da je bil umor narocen in plačan, tako da je bil eden možkih njegov iniciator, a drugi je streljal.

Osumljenca sta bila aretirana vsak zase in drug za drugega ništa vedela, da gresta v zapor, čeprav je eden celo v službi drugega. Enega aretiranca opisujejo kot surovega človeka, ki je rad pošiljal v ogenj druge... Če sta aretiranca res morilca, je jasno, da je bil vzrok umora pohlep po premoženju Hribernikovih, ki je bilo o njima znano, da sta stiskala in da imata precej denarja prihranjenega, poleg tega pa lepo posestvo. Aretaciji sta vzbudili vsakopravne komentarje.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 13. novembra: Številka 72. Red B.

Torek, 14. novembra: zaprto.

Sreda, 15. novembra: ob 15. uri: Antigona. Predstava za ljubljanske gimnazije.

Četrtek, 16. novembra: Striček Vanja. Red C.

Petek, 17. novembra: zaprto. (Generalka)

Sobota, 18. novembra: George Dandin. Premiera. Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 13. novembra: Plesni večer Maksa Kurbosa in Irene Litvinove, članov in solistov Ballets Russe de Monte Carlo. Izven.

Torek, 14. novembra: Figarova svatba. Red A.

Sreda, 15. novembra: Šabska kraljica. Red B.

Sreda. Gostuje Josip Gostič.

Četrtek, 16. novembra: Boris Godunov. Red B. Gostuje Josip Križaj.

Petek, 17. novembra: zaprto.

Plesni večer Maksa Kurbosa in Irene Litvinove. Članov Ballets Russe de Monte Carlo bo drevi, še njun prvi nastop jima je pridobil vse simpatije občinstva. Tehnične sposobnosti in lepo dognano podajanje posameznih plesnih točk, priča o njuni nadarjenosti, od katere smemo v bodočnosti pričakovati še lepših plodov. V glavnem be-

sta ponovila spored prvega večera, le da tokrat ne bosta izvajala odlomka iz Beethovne 6. simfonije, temveč mesto tega odlomka iz »Povodnega moža«, za katerega je napisal libreto Kurbos, glasbo pa prof. Bareš. Na klavirju bo spremljal dr. Svára.

Red Sreda bo imel kot prihodnjo operno predstavo znamenito Goldmarkovo »Šabsko kraljico« z Gostičem v partiji Assada. Velik uspeh sta poleg njega pri prejšnjih predstavah imeli tudi Kogejeva v naslovni vlogi in Heybalova kot Sulamit. Izborni veliki duhovni je Betetto, Salomon — Janiko, vrtni nadzornik — Dolničar, Astarot pa Sokova. Dirigira kapelnik Niko Štriffo, čigar delo je tudi izvrstni prevod. Režija je Debevcova.

Relecinica

KOLE DAR

Danes: Ponedeljek, 13. novembra kataličani: Stanislav, Nevenka.

DANAS JE PRIREDITVE

Kino Matica: Znachor (Po poti usode)

Kino Union: Na okrajnem sodišču

Kino Sloga: Rdeče orhideje

Kino Šiška: Cheri Bibi

Kino Moste: 5 milijonov iše ženina in v volčjih krempljih

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrseva cesta 43, Trnkozy det. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

3 filmskega platna

— Kino Matica: Znachor. Neodvisne in svobodne Poljske danes ni več, ostale pa so v svobodi ustvarjene poljske kulturne dobrine. V letih pred narodno katastrofo, ki je zadela Poljsko, se je razvila tudi poljska filmska industrija in eno izmed uspešnih del s tega področja imamo zdaj priliko videti v Ljubljani. S posebnimi občutki gre človek k predstavi filma, ki so ga ustvarili neodvisni in svobodni Poljaki. Film o slavnem kirurgu, ki je izgubil, ko je bil napaden od roparjev, svoj spomin, in je živel 12 let pod drugim imenom. V literaturi in v filmih je bila taka vsebina že večkrat obdelana, a je takda, da je vedno zanimiva, kakor je vedno zanimivo vse, kar je v zvezi z najgloblji tragedijami, ki jih lahko človek na tem svetu doživi. Režiser Vašinjski je posvetil vso pozornost obdelavi sižeja in je zaradi tega prešlo težišče na igrro posameznih igralcev. V tem pogledu je film odlični. Lik, ki ga je ustvaril Stempovski, spada med mojstrske storitve v filmski kulturi. Nenavadno močni prizori, polni najprejnejše človeške tragike, izpolnjujejo film. Neka širina, ki smo jo občudovali tudi v nekaterih ruskih in čeških filmih, prevzame gledalca. To je širina in globina slovenskega duha, izraz čisto posebnega slovenskega odnosa do vsega, kar je človeškega. Film velja večkrat videti!

Kino Union: Na okrajnem sodišču. Nemški film s komikom Moserjem so bili doslej še dokaj privlačni za kinobiskovalce, ki se radi nasmejejo v kinu, ako pa bomo dobili v Ljubljano še nekaj tako obrabljenih, skrajno dilantsko režiranih in igranih nemških filmov, tudi Moser ne bo več vlek, kakor ne vlečejo danes več nemški filmi sploh. Je nekaj drobtinice dobrega humora, ki ga tudi Moser, a to je pre malo, mnogo premalo za vse, ki odpro denarnico pri blaginji. »Emona« film je privedel le nekaj imeti. »Emona« film je privedel v tem filmu prvi slovensko besedilo. Prevod je bil najbrž narejen po hrvaškem tekstu in je zaradi tega slab s slovenskega.

Težka nesreča

Količev, 12. novembra. Na Količevu pri Dobu ima veleindustrialec g. Fran Bonac iz Ljubljane svojo tovarno za izdelavo papirja in papirnatih izdelkov, kjer je zaposlenih večje število okoliških delavcev.

V petek popoldne okrog pol treh je delal pri papirnem stroju kot pomočnik 25letni fant Avbelj Franc, doma iz Trnjave pri Lukovici. Pri stroju je delal že del časa. Nesrečno naključje je hotelo, da mu je v naglici prišla roka med valjarje stroja, ki so mu je razmesarili in zlomili v zapestju, komolec na rami. Na krik so prihiteli tovariši, ki so ga jedva rešili iz težkega položaja. O nesreči so obvestili avtopotjetnika v Domžalah, ki je ponesrečenca takoj odpeljal v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je težko, ni pa nevarnosti, da bi umrl.

Smrtna nesreča

Ljubljana, 13. novembra. V soboto popoldne se je pripetila na Celovški cesti, malo pred remizo huda nesreča. Okrog 15. se je vračal na kolesu domov v Pavšičevo ulico iz mesta 63letni davčni služitelj Jernej Milavec. Spotoma je dohitel svojo hčerko Almo, poročeno Cvarovo, tudi davčno uradnico, ki jo je spremljal, vozeč tik ob njej pravilno po desni strani ceste. Oče in hči sta bila v živahnem pogovoru, vendar sta oba čula svarilno znamenje avtomobilista, ki je privozil za njima baš, preden sta zavila s ceste v Pavšičevo ulico.

Milavec je tedaj, ko je začel svarilni znak, zavil s kolesom za spoznanje bolj na levo, kar je postalo zanj usodno. Avto ga je zadrl s desnim blatnikom in ga podrl. Avtomobilist inž. Boleslav Likar iz Tavcarjeve ulice, ki je imel v vozu znamke BMW tudi soprog in otroke ter nekoga prijatelja, je takoj ustavil in se zavzel za ponesrečenca. Milavcu, ki je padel ravno na rob ceste, se je vili takoj po padcu iz ust, nosa in ušes kri. Avtomobilist je ponesrečenca takoj naložil na voz in ga odpeljal v bolnico, kjer so ugotovili, da je Milavec utrpel težke notranje poškodbe. Milavec je ostal tudi v bolnici nezavesten ves popoldan in vso noč, včeraj zjutraj je pa umrl. O nesreči je policija uvedla preiskavo in ugotovila, da je nastala samo po nesrečnem naključju, kar so izpovedale tudi priče.

BOMBE SMEHA!
V svoji briljantni vlogi kot nenadomestljivi sodni slugi h. c.
Hans Moser
Poleg njega Vas bodo zabavali najboljši dunajski komiki:
Ida Wüst, Lucie Englisch, Rudolf Carl, Fritz Imhof.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Toliko se že dolgo Ljubljanci niso nasmejali, kakor
pri edinstveni burki
NA OKRAJNEM SODISCU
Prvi letošnji »Emona-filme« s slovenskimi napisli.
KINO UNION, tel. 22-21

RDEČE ORHIDEJE Olga Čehova, Camila Horn, A. Schönha-
KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri
Napeta špijonažna drama z najboljšimi nemškimi filmskimi igralci. — Balet,
ognjemet in krasne operne arije.

NAVDUSEN APLAVZ PRI EDINSTVENEM RUSKO-POLJSKEM FILMU
ZNACHOR Razprodane predstave pričajo, da ima
tudi naša zavedna Ljubljana razume-
vanje za lepa slovenska dela.
Vsebinska je vzeta po resničnih tragičnih dogodkih poljskega kirurga profesorja
dr. Wilczurja. — Ogled vsakomur toplo priporočamo.
KINO MATICA — telefon 21-24 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

— **Železničarska deputacija pri promet-**
nem ministru. Prometni minister Nikola
Bešič je sprejel zastopnike Zveze železni-
čarskih organizacij. Tajnik Zveze Nikolč
je pojasnil ministru težko gnotno in zdrav-
stveno stanje železničarjev. Deputacija je
izročila ministru resolucijo, sprejeto na
seji Zveze železničarskih organizacij in pi-
smeno zahtevo, da se potom posebne anke-
te ugotove delovni pogoji ter gnotno in
zdravstveno stanje železniških uslužben-
cev. S tem naj bi se dokazala utemeljenost nj-
hove nujne zahteve po zvišanju prejemkov
in ureditvi delovnih pogojev. Minister je
izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovih
močeh, da se vprašanja železniških usluž-
bencev pravično urede.

— **Državni upokojenci zahtevajo izbolj-**
šanje svojega položaja. Včeraj je bila v
Beogradu konferenca državnih upokojen-
cev, na kateri je bila sprejeta resolucija
z zahtevo, da se pokojnine upokojencev iz
leta 1934 in 1933 izenačijo s pokojninami
upokojencev iz leta 1931., da se vprašanje
pokojnin uredi s posebno uredbo dokler ne
dobimo zakona o izenačenju pokojnin, da
se odpravijo omejitve v osebnih dokladah
in da se osebne doklade izplačujejo v ce-
loti, da se odpravi izredni uslužbenški de-
vek, kuluk in njegov odkup in da se vse
doslej vzete doklade upokojencem v polni
meri vrnejo.

— **Nagrade sodnikom za invalidska**
vprašanja. Minister socialne politike in
narodnega zdravja je izdal na podlagi §
31 finančnega zakona o vojni in invalidi-
nih drugih žrtvah odlok o določenju na-
grad za delo sodnikom poedincem pri
okrožnih sodiščih in invalidskih zadevah.
Ta odlok je bil izdan, da se pospeši obra-
navanje invalidskih zadev pri okrožnih
sodiščih in da dobe sodniki poedinci na-
grade za to delo izven uradnih postov.
Podobne nagrade za obravnavanje in-
validskih zadev so bile določene tudi v prejš-
njih zakonikih dolobah, po katerih je
bilo to delo poverjeno sodnikom poedin-
cem.

Sokoli! Posečajte in podpi- rajte Sokolski kino v Šiški!

— **Zastoj v izvozu našega lesa v Nem-**
čijo. V izvozu našega lesa v Nemčijo je
nastal zastoj, ker nemške cene ne odgo-
varjajo cenam na našem trgu in sploš-
ni konjunkturi, ki je zavladala za les po
blokadu Baltičkega in Severnega morja.
od strani Anglije. Z naše strani je bilo
sproženo vprašanje povišanja cen našega
lesa v Nemčiji, nemška delegacija je pa
odklonila ta naš predlog. Vse kaže, da
naši izvozniki ne bodo mogli izkoristiti
starih kontingentov, ker se jim pri sedaj-
njih cenah izvoz lesa v Nemčijo ne ren-
tira.

— **Hrvatska zveza nameščenov social-**
nega zavarovanja. Včeraj je bil v Zagrebu
izredni zbor Zveze uslužbencev social-
nega zavarovanja, organizacija Zagreb.
Poročal smo že, da bo 26. t. m. v Subo-
tici kongres nameščenov socialnega zava-
rovanja iz vse države. Hrvatski uslužben-
ci socialnega zavarovanja so sklenili ustano-
viti svojo zvezo. Najbrž bo ustanovljena
na kongresu v Subotici tudi zajednica zvez
in organizacij nameščenov socialnega zava-
rovanja, ki bo obsegala vse nameščen-
ske organizacije v socialnem zavarovanju
Jugoslavije.

— **Poseben prispevek za invalidski fond.**
Ministrski svet je izdal uredbo, po kateri
se bo v bodoče pobiral 1% prispevek za
narodni invalidski fond od vseh izplačil pri
vojnem ministru za dobavo, izvršena de-
la, nakupe in druge posele. Ta prispevek
ne sme biti posebej izkazan v računu.

— **Ivan Vuk umrl.** V splošni bolnici je
včeraj umrl vojni invalid in pisatelj g.
Ivan Vuk. Pokojnik je bil doma iz ljutomer-
ske okolice in je že v mladih letih kazal
veliko nadarjenost za literaturo. V zrelej-
ših letih se je mnogo udejstvoval v raznih
kulturnih organizacijah, zlasti v Udruže-
nju vojnih invalidov. Spisal je mnogo črtic
in novel za razne domače revije in je bil
tudi v tesnih stikih z našimi izseljenci v

Ameriki. Tudi za naš list je večkrat kaj
prispeval. Pokojnik zapušta soprogo in dva
nepreskrbljena otroka. Pogreb bo jutri ob
16.30 iz mrtvašnice veže splošne bolnice.
Blag mu spomin, preostalih naše iskreno
sožalje!

— **Poroka.** Poročil se je včeraj v Ljub-
ljani lesni trgovec g. Korenčan Mirko z
učiteljico gđc. Simončič Rado. Priči sta bila
g. Krajnc Janez, višji računski inspektor
fin. direktije in g. Martinc Franc, les. in-
dustrijalec in gradbenik. Novoporočencema
želimo obilo sreče!

— **Prijava delnic, ki so last tujcev.** V
zvezi z naredbo, po kateri morajo domače
delniške družbe prijaviti inozemske delni-
čarje, je Narodna banka objavila tolmä-
čenje, po katerem se razumejo pod tuji
vsi tuji državljani ne glede na to, da li
žive v inozemstvu ali v naši državi kakor
tudi stalno v inozemstvu bivaajo naši držav-
ljani.

— **Družba sv. Cirila in Metoda sporoča**
vsem svojim članom in prijateljem, da bo
tudi letos priredila za ljubljanske podruž-
nice vrsto predavanj, ki bodo po spodaj
določenem redu vsakokrat ob 20. v dvo-
rni Društva inženjerjev na Kongresnem
trgu v Kazini II. nadstropje. Posamezni
gg. predavatelji bodo tudi v silid tolmäčili
svoja izvajanja. Predavali bodo sledeči go-
spodje: 1) 17. novembra 1939 prof. Vilko
Novak; Osvoboditev Prekmurja in narod-
nostni razvoj v luči madžarskih statistik.
Pokrajinske slike. 2) 15. decembra: dr.
Lavo Cernelj; Narodnostna slika Primor-
ski (diapozitivi). 3) 19. januarja 1940 dr.
Felahter Julij; Izlet po Koroški; — diapozi-
tivi. 4) 16. februarja 1940: dr. Zwitter
Fran; docent: Slovensko ozemlje ob pre-
vratu in naše sedanje meje. 5) 8. marca
1940 dr. Svetozar Plešić; Naš geopolitični
položaj. 6) 12. aprila 1940 dr. Kyovskij Ru-
dolf; Manjšinska zaščita v Evropi in da-
našnji položaj. Vstop k predavanjem je
vstopnine prost. — Vodstvo Družbe sv. Ci-
rila in Metoda.

— **Soferski izpiti poklicnih šoferjev in**
samovozačev motornih vozil, se bodo vr-
šili za pretek Kranj, Radovljica in Škofja
Loka v petek 17. 11. 1939 ob 8. uri pri sre-
skem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj
svojo pravilno opremljeno prošnjo, pravo-
časno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kra-
nju.

— **Proračun beogradske občine.** Na zad-
nji seji beogradskega občinskega odbora
je bil sprejet tudi proračun za prihodnje
leto. Tekoči proračun znaša 357.827.000.
novi proračun pa bo znašal 370.777.000
dinarjev.

— **Nova grobnica.** Včeraj je umrla v
Ljubljani zasebnica Marija Šimnovec, ro-
jena Rojc. Pogreb blage žene bo jutri ob
16. iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožeta na
Vidovdanski cesti. Po daljšem in težkem
trpljenju je dokončal včeraj v Ljubljani
svojo življenjsko pot nadstojnik in pok.
g. Ivan Zore, star 71 let. Bil je dober
družinski oče in prijeten družabnik. Po-
grešali ga bodo zlasti številni vnuki in
vnukinje, ki jih je neizmerno ljubil. Po-
greb bo jutri ob 14. iz Suvoborske ulice
16. Pokojnika blag spomin, težko priza-
detim svojem naše iskreno sožalje!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da
bo megleno, čez dan deloma oblačno, ve-
dro vreme. Včeraj je znašala najvišja
temperatura v Kumboru 18, v Splitu 17,
v Ljubljani 15, v Zagrebu, Beogradu in
Rabu 14, na Visu 13, v Mariboru 11, v
Sarajevu 5. Davi je kazal barometer v
Ljubljani 767,6, temperatura je znašala
4,2.

— **Alkohol in nož.** V Gornji Jablanah
nad Litijo so se včeraj v neki gostilni
stegli gostje, ki so v pijanosti potegnili
nože. Med pretepom je nekdo z nožem
osul 23letnega posestnikovega sina Vik-
torja Dolška in mu prizadel hude po-
škodbe po životu. Tudi v Pradolju nad
Kranjem so se včeraj stegli v neki go-
stilni pijani fantje. Med pretepom je ne-
kdo zabodel 22letnega delavca Andreja
Remica z nožem v desno stran hrbta in
mu ranil pljuča.

— **Nesreča na potu.** Na Celovski cesti
je včeraj popoldne podrl neki motociklist
24letno kuharico Stano Matoš iz Most.
Matoš, ki je obležala na cesti zaradi
notranjih poškodb nezavestna, se sešava-
či prepejajali v bolnico. Poštni služitelj
Ivan Čebul je včeraj padel v poštnem
službenem vozu in se poškodoval na glavi.
Mehanik Jože Trobec, stanujoč v Verov-
škovi ulici, se je včeraj popoldne ponesre-
čil pri motodirki na Večni poti. Padel je
z motocikla in si pretresel možgane. De-
vetletnega sina elektromonterja Riharja
Šepca je včeraj dopoldne podrl pred tr-
novsko cerkvijo neki kolezar. Šepc se je
poškodoval po glavi in po životu. V bolni-
co so včeraj popoldne prepeljali tudi no-
gometaša Franc Šuštaršiča, ki ga je pri
nogometni igri sunil drugi igralec s čev-
ljem v desno ramo in mu je poškodoval.

— **Preganjane postopacev.** Po polju
okrog St. Vida, Kleč in Vižmarj se klatijo
postopaci. Polegajo pod kozolci ali se skr-
vajo v drugih zatijih, kjer se počutijo
najbolj varne zlasti kadar se nalivajo sa-
spirito. Kadar so pijani, nadlegujejo lju-
di, od katerih zahtevajo denar, zlasti ne-
sranni pa so napram ženskam. Šentvidski
orožniki so zadnje čase na pritožbe domaći-
nov in ljubljanskih sprehajalcev polovili
že več nasilnih postopacev, med katerimi
so tudi taki, ki imajo na vesti tatvine in
vlome.

— **Ljubljana tragedija.** V vasi Vrbova
na Hrvatskem se je odigrala v petek po-
noči krvava ljubljana tragedija. Lepa 18-
letna Danica Gjurin in 19letni Vilim Pre-
krat sta imela že delj časa ljubavno raz-
merje. V petek ponoči je bil fant pri de-
kletu na domu. Kaj se je zgodilo med
njima ni znano. Fant je namreč svojo
izvoljenko pobil na tla, da je obležala na
mestu mrtva. Zadal ji je pet smrtnih
udarcev, potem pa pobeignil. Vzrok zlo-
čina je ljubosumnost. Danica je bila nam-
reč vseč neki kralj, ki ji je pisal, da
pride v nedeljo k nji. Ljubosumni fant je
najbrže to zvedel in se svoji izvoljenki
maščeval.

— **Lokomotiva razmešarila »meta«.** Bil-
zu postaje v Slavovskem Brodu se je pri-
petila v petek zvečer težka nesreča. Mi-
hajlo Glumčević, kmet iz vasi Zenice, je
šel čez železniško progo, čeprav so bile
zavornice spuščene. Kretičar ga je v
zadnjem hipu zadržal, toda Glumčević je
stal tako blizu tira, da ga je lokomotiva
zgrabila in raztrgala na kose.

— **Dve nesreči.** 19letni delavec Jože Brovc
iz Pristave pri Škofji Loki je v petek po-
diral v gozdu drevesa, pa ga je opazila po
glavi debela veja ter mu prizadejala hujšo
poškodbo. — V bolnico so v petek pripeljali
li tudi posestnikovo ženo Francisko Petrov-
čičevo iz Logatca, ki je padla na sekiro in
si težje poškodovala desno nogo.

Iz Ljubljane

— **Ali veljajo predpisi za vse?** Pišejo
nam: Ljubljanska občinska uprava vedno
poudarja, da se mora vsak občan in pre-
bivalec Ljubljane točno držati predpisov
in določil, ki jih izdaja mestno poglavar-
stvo, če hočemo, da bo vladalo v naši ob-
čini vzorno gospodarstvo, red in zadovolj-
stvo. To stremenje je vse hvale vredno
in se tudi občan na moč trudijo, da ga po-
podpirajo po svojih močeh. Kljub temu pa se
dogaja, da nekateri, ki se čutijo sprčo
svojega položaja in svojih zvez precej
zvišene nad navadnimi zemljani in dav-

koplačevalci, pozabljajo na svoje dolžnosti
in tako zavirajo ne samo delo mestne ob-
čine, marveč greše tudi proti spodobnosti
napram soobčanom. Na severni meji mest-
ne občine izkorišča neki podjetnik, tudi
sicer veliki gospod, neko gramoznico, iz
katero pridno izvaja gramoz po mestni
odvoznici, katere pa po obstoječih pred-
pisih ne nasepa in ne vzdržuje, tako, da
se je drugi interesenti nikakor ne more-
jo posluževati ali pa so prikljeni po njej
gaziti blato čez gležnje. Pričakujemo, da
bo mestna občina napravila red tudi na
tej cesti.

KOSTUMI - JOPICE

LJUBLJANA — SELENBURGOVA 6

— **Prošnja mestnemu poglavarstvu.**
Prebivalci Brda nad Vičem bi radi vede-
li, zakaj ni na Brdu javnih desk za obja-
ve. Ta kraj je namreč precej daleč od
Ljubljane, čeprav spada pod njo. Mestno
poglavarstvo bi že moralo malo bolj gledi-
dati na oddaljene kraje, saj ima mesto tu-
di tam svoje davkoplačevalce.

— **Suknje krajejo.** Dajak Ivan Ogriz-
zek je prijavil, da mu je bil v soboto
ukraden iz garderobe na hodniku Trgov-
ske akademije na Bleiweisovi cesti nov
svetlosiv plašč, vreden 1500 din. Tudi v

sobo delavca Antona Deldeve v Koblar-
jevi ulici 7 se je včeraj vtihotapil tat in
mu odnesel 700 din vredno, črno zimsko
suknjo.

— **Najdena kolesa.** Pred neko gostil-
no na Tyrševi cesti je bilo te dni najdeno
300 din vredno črno pleskano kolo na-
znanje znamke. Kolo je policija zaplenila
in naj se zgleda lastnik na kriminalnem
oddelku policijske uprave. Na policiji hra-
nijo še več starih koles, ki so bila zadnji
čas najdena povečini na periferiji mesta.

— **Planinci!** Jutri v torek priredi Slo-
vensko planinsko društvo predavanje ob 20.
uri v dvorani Delavske zbornice in sicer
bo predaval g. dr. inž. Avstin France o le-
tošnji zimski alpski ekskurziji Zveze
planinskih društev s smučmi preko Sar-
planine do Koraba. Predavanje bodo spon-
siral številni posmetki, ki so jih udeleženci
sami napravili. Vstopnice so na razpolago
v društveni pisarni SPD, Aleksandrova c.
41.

— **lj Bodite previdni pri prevzemanju no-**
vih kovancev po 50 para. V zadnjem času
se češče dogaja, da skušajo nekateri spravi-
ti nemške kovanice po 5 pfenigov v pro-
met na ta način, da jih zamenjujejo z na-
šimi po 50 par. Nemški kovanci so po obli-
ki, barvi in velikosti povsem podobni našim,
kar marsikoga zapelje, da v naglici
sprejme tuj kovanec za našega.

— **Pisarna Glasbene matice se je pre-**
selila. V soboto se je pisarna in blagajna
s tajništvo Glasbene Matice preselila iz
prostorov v Gosposki ulici št. 8. v Vegovo
ul. št. 7, I. nadst. levo. Blagajna in pisar-
na dr. konservatorija pa je ostala še na-
dalje v Gosposki ulici 8.

— **Jugoslovenska Unija za zaščito otro-**
sekcija za dravsko banovino se je preselila
iz dosedanjih uradnih prostorov v nove in
sicer Beethovnova ul. 14-I., telefon 33-26,
palaca »Dunav«. Na isti naslov se je pre-
selil tudi Banovinski pododbor za zaščito
otrok.

Za 100.000 din plena prodal za 400 din

Mariborska policija je pojasnila tatvino 600 žepnih ur

Maribor, 13. novembra.

Mariborski policiji se je naposled po-
srečilo pojasniti drzno tatvino 600 žepnih
ur v vrednosti 100.000 din, ki jih je 8. t.
m. odnesel iz veže Jurčičeve ulice trgov-
skemu zastopniku Rusu Slavku podjeten
tat. Policijskim organom se je posrečilo
prijeti tatu in sicer 19 letnega brezposel-
nega delavca Ivana Mačka z Meljske ce-
ste 60. Priznal je, da je 8. t. m. ob 16. iz
omenjene veže v Jurčičevi ulici odnesel
kovčev, v katerem je bilo za 100.000 din
raznih ur. Plen je odnesel 34letnemu me-
sarskemu pomočniku Ivanu Klavžu v Ve-
trinjski ulici ter 32letnemu hlapcu Anto-
nu Weissu, ki je tudi uslužben pri nekem
mesarju v Ventrijski ulici. Okoli 35 kg te-
žak kovčev je prodal z vsebino vred za 400
dinarjev.

Sam si je obdržal zlato uro in še dve po-
kromani. Klavž in Weiss sta začela razpe-
čevati ure ter jih pet izročila 29 letnemu
hlapcu Janezu Lazarju. Lazar je eno pro-
dal. Potem sta dala tridesetletnemu
Peklerju iz Duplice pri Kamniku tudi več
ur. Ta jih je prodal raznim strankam za
350 din. Pri hišni preiskavi so našli pri
Klavžu in Weissu v Ventrijski ulici še 281
zlatih, srebrnih in ponikanih ur, ki so
bile spravljene v drugem kovčegu. Ukra-
dni kovčev pa je Peklar odnesel v bližnji
gozd, kjer ga je razbil. Pri Lazarju so na-
šli še dve žepni uri v hlevu pod stelo
in dve v nočni omari. Vsega skupaj so
našli 353 ur, od 541 ukradenih. Za ostalim

plenom poizveduje mariborska policija, ki
bo tudi deležna lepe nagrade v znesku 10
tisoč din.

Iz Brežic

— **Kramarski in živinski sejem.** Ka-
kor običajno vsako leto, je bil tudi v po-
nedeljek pri nas tako zvani »zelejati se-
jem«. Nanj prispeljo ljudje iz bližnje in
daljne okolice zejnate glave napredaj,
ker je baš v času, ko se spravljajo poljski
pridelki. Stojnice sicer ni bilo toliko,
kakor ob drugih sejmih, nego je prevlado-
valo zelje. Kmetje so trumoma vozili v
mesto prav lepo zelje in so ga prodajali
od 1 din do 1,50 za glavo. Kupcev je bilo
zelo veliko in dopoldne je le na nekaterih
vozovih ostalo nekaj zelja. Na živinskem
sejmišču je bilo tudi živinoh in so živino
precej ugodno prodajali. Ob sejmih se ve-
dno najde kak zlikovec, ki okrade revne-
ga kramarja. Zgodilo se je, da je nekdo
mož z okraj Sotle odnesel dve težki
odeji, vendar pa ga je lastnik pri tatvi-
ni zalotil in mu vzel odejo, ko se je tat od-
stranil nekaj korakov od stojnice.

— **Smrt starega Brežičana.** Umrl je 73-
letni Suša Ivan, ki smo ga prištevili med
stare meščane. Golg žalni sprevod se je vil
iz bolnice na mestno pokopališče, kjer so
pokojnika položili k večnemu počitku. Naj
mu bo lahka zemlja! Njegovim svojcem
iskreno sožalje!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda Din 1.—
davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5.— Din.

Male oglase
za
»Slov. Narod«
sprejema uprava
do 9. ure dopoldne

CEPLENO TRSJE
sadno drevje, divjake, nudi
Zihor Franjo, Zamušani, p. Sv.
Marjeta pri Moškanjcih.
Zahtevajte cenik! 3153

HUBERTUS PLASCI
à din 250.—
vse vrste dežnih plaščev tren-
kotov, sukenj, toploga perila
tudi nudi po priznani nizkih
cenah
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

**Sveže najfinejše
norveško
ribje olje**
iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bladem in
slabotnim osebam

KLIŠEJE
INO
VEŠČAVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk
Večerni tečaj oddelki od ¼7.
do 8. in od ¼8. do 9. ure.
Pouk tudi po diktatu. Vpisov-
vanje dnevno, pričetek 15. no-
vembra. Christoffov učni zavod,
Domobranska cesta 15. — Naj-
večja strojepisna! 2160

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— Din.

PREMOG
KOKS - DRVA
nudi
I. POGAČNIK
BOHORICEVA 5 — TEL. 20-59

OREHOVA JEDRCA
nova, sortiran cvetlični mod in
medico dobite najceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48.T.

PRODA SE TAKOJ
oprema 8 sob in kuhinje s šte-
ditnikom, trgovine za specerijo
ali delikatese iz hrastovega lesa
in vse pod steklom z niklastimi
nastavki, z izloženim oknom
in izločbo, 5 miz in 25 stolov
ter vrtna oprema in 1 čoln
»Kielboot«. Polzve se v vili Stur-
biy, Bleč. 3189

POCENI PRODAM
lepo sobno kredenco in železna
vrata. Mestni trg 13/II. 3191

POSEST SOBE

TRGOVINE
trafike, industrije, hotele, go-
stiline, restavracije, bufete, ka-
arne, krčme, parfumerije, dro-
gerije, bomboniere, lekarne, mi-
ne, žage, veleposredstva, rudnike,
hiše, vile — prodajamo in po-
sredujemo nakupe uspešno in
hitro. Poslovalnica Pavlekovič,
Zagreb, Illica 144. 3188

TAPETNIŠTVO JAGER FRANC

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 17 — TELEFON 20-42
nudi najcenejše otomane od din 360.— naprej, žimo od 24 din
naprej. — Velika izbira madracov, cauch-zof, volne, gradla
in blaga za prevleko pohištva.

Pristni idrijski žlikrofi

kuhani sirovi struklji, ribe, dunajski jabolčni zavitek
vsak petek!

Vsak dan
različna mnogovrstna jedila. — Izborna pristna vina

v gostilni pri Lovcu

Rimska cesta 24 — Bleiweisova 2

I
Umrla nam je dobra draga mama, stara mama,
tašča in teta, gospa
Šimnovec Marija, roj. Rojc
zasebnica
Pogreb pokojnice bo v torek, dne 14. novembra 1939
ob 16. uri iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožeta, Vidov-
danska cesta.
LJUBLJANA — MARIBOR, dne 12. novembra 1939.
IGNACIJ — soprog;
ALBIN, RUDOLF, IGNACIJ, JOŽEF, LEOPOLD
— sinovi in ostale sorodstvo

I
Umrl nam je dolgoletni odbornik, gospod
Ivan Vuk
Pogreb bo v torek, dne 14. t. m. ob ¼5. uri popoldne izpred
mrtvašice veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
Zasluznemu delavcu ohranimo trajen spomin.
LJUBLJANA, dne 13. novembra 1939.
Oblastni odbor
Udruženja vojnih invalidov

Letos je bila sreča naklonjena revnim

Veliki avto na tomboli v Kranju je zadel delavec Franc Kalan iz Mavčič, mali avto pa delavec Janez Pogačnik iz Rovt

Kranj, 13. novembra.

Dva avtomobila in osem drugih lepih tombol ter nekaj sto činkov, kvaterni in terni, pa tudi krasno sonce, ki je pozlatilo otožno jesensko gorensko pokrajino in že zasnežene planinske vrhove, vse to je privabilo na slavno gasilsko tombolo v Kranju ogromno množico. Ocenili so jo na okoli 12.000 ljudi, ki so prišli po srečo iz vseh krajev Gorenjske, pa tudi iz Notranjske, stajerske in celo iz banovine Hrvaške. Vsi vlaki v Kranju iz vseh smeri so bili prenapolnjeni, vsi kranjski hlevi so bili polni koles, vse gostilne so se z gasilci vred veselile množice, ki je dobire tri ure trepetala v upanju in zaupanju v Srečo.

Mimo hiše, v kateri je živel in umrl pesnik, ki mu je sreča dar bila klobuta, se je valila reka tombolarjev. Nihče se ni utegnil ozreti na pomolinsko ploščo na tej hiši in pomisliti, da je samo deset tombol, kandidatov pa desetstotno, večina je imela trdno vero, da ji sreča dar bo — avto.

Velika tombola se je pričela točno, zaradi tega ni bilo povoda, da bi se množica razburjala že v začetku. Odlično je kranjska tombola vsako leto organizirana in vsako leto se organizacija še spopolnjuje, zato poteče tombola vedno brez hujše nesreče, če ne smatramo za hudo nesrečo to, da se izlije na vse strani iz Mestnega trga v Kranju po tomboli kakih desetstotno razočaranih ljudi. Vendar so bile izredne okoliščine letos krive, da je bilo na tomboli v Kranju približno eno tretjino manj tombolarjev kot prejšnja leta. Pod vodstvom predsednika gasilske čete g. Ricija Mayerja so kranjski gasilci odlično opravili svojo nalogo. Malega šoferjevega Francita, ki je prejšnja leta iz vrečke vlekli srečne ali nesrečne številke, je nadomestil izum domačina naddavkarja, amaterskega slikarja in karikaturista g. Brilijsa. To je zabojček, v katerem je bobenček s kroglicami, na katerih so napisane številke. Poveljnik čete, kranjski gasilski veteran g. Anton Bidovec je vrtil ročico domačega izuma. Dvakrat je zavrtel vsakokrat in vsakokrat je padla iz luknjice kroglica s številko. Domačega Francita je izpodrinil domači izum. No, Franci bi se brskal po vrečki in iskal srečne številke, a je od zadnje tombole postal gojen za šolo in se ne sme več javno udeleževati.

Amb ni bilo, 200 tern so tudi z malimi dobitki zadovoljni tombolarji kmalu pobrali in tudi 98 kvaterni je kmalu izginilo iz paviljonov. Inž. Gross je deil številke, gladko je tekla tombola tudi s činkovini, ki jih je bilo 55. S srečnimi obrazi so ljudje odnesali iz paviljonov kure in peteline, blago, zaboje rozin, zlate ržane, jestvine, obleke itd. Pomilovalno jim je množica sledila z očmi, ko so odnašali na ramenih dobitke. Val nekoliko zavistnega smeja je udarjal ob stene meščanskih hiš na Mestnem trgu. S krikom in vikom je množica nato sprejela naznanilo, da se igra na 10 tombol. Vsako minuto je čistilji Bidovec zavrtel ročico v zaboju skrivnega bobenčka. Tudi on je bil že nekoliko razburjen, ko je potegnil že 35. in 36. številko od 90 števil, ki so v bobenčku. Odlikovanja na njegovih prsih so se vsakokrat naravno stresla.

Po neki zakonitosti so polne prve tablice po 50. žrebani številki. Če bi lani slepar Rotman to vedel, ne bi priletel na oder, ko je bila žrebana šele 30. številka. Počakal bi še na 15 izklicanih števil, pa bi morda srečnejše odnesel pete iz Kranja. A se mu je mudilo in je s preveliko vneto natisnil številke na tablico in je odšel peš v luknjo, namesto da bi se z avtom odpeljal na štajersko.

Bidovec je zavrtel zopet in padla je iz luknjice št. 55. To je bila 49. vlečena številka. Na oder prihitel mlad gospod in mlada gospa, morda je bila gospodična. Lepo sta bila oblečena. Boljša človeka sta! so rekli in ni jim bilo prav tam okoli odra, da se je sreča nasmešila že srečnim ljudem, kakor lani, ko je gospa, ki je dobila avto, prišla z avtom v Kranju, in se odpeljala z dvema avtomobila domov v Ljubljano. Zavistni krotok se je razlegel, ko je mlad par zapustil oder brez avta, kajti ena izmed števil na njuni tablici se ni bila izklicana. V tombolski tresti je najbrže dala pomotoma prečrta številko, ki se ni pridržala iz bobenčka.

Se pet števil je moralo pasti iz luknjice, da jih je prišlo na oder sedem, ki so imeli polne tablice. Drugi je bilo treba izzvati srečo, žreball so in izžrebali sedem tombol. Delavec Janez Pogačnik iz Rovt pri Podsmreki je izvel mali avto, posestnikov sin Pavel Debeljak iz Podbrezja spalnico, šivilja Tončka Knežič iz Primskovega mo-

torno kolo, zidar Franc Arhar iz Hrušice pri Jesenicah motorno kolo, brezposelna modistka Nilka Gril iz Strazliča štedilnik in moško kolo (sanjo) je prišel na tombolo stric Rudi Stanič, trgovka Vida Božgaj iz Kranja vrečo moke in moško kolo, tkalski mojster Fran Novak iz Tržica pa je dobil vrečo moke in damsko kolo.

Sedem srečnih dobitnikov tombol je odšlo z odra, ostal pa je še glavni dobitek, veliki avto, in še dva tombolska dobitka. V skrajni napetosti in sladkem razburjenju so se dvigale glave množice in se zopet sklonile nad tablicami. Številke 64, 54, 12, 66 so bile izklicane, nikogar ni bilo na oder s polno tablico. Sreča je morda premisljala, komu bi naklonila avto. Pri št. 17 pridrija na oder končno še sedem tombolarjev s polnimi tablicami. Sedem listkov so dali v vrečko, trije so imeli številke, štirje so bili prazni. Drugi se je bilo treba pomeriti s srečo, s kruto srečo, ki je štiri poslala na oder in jim dala takorekoč povohati glavni dobitek. Vleče prvi in izvleče prazen listek. Vleče drugi in potegne prazen listek, vleče tretji in dobi tudi prazen listek in prazen je bil tudi listek, ki ga je izvlekel četrti. Ostali so v vrečki trije listki in vsi trije s številkami. Eržen, Burgar in Kalan so lahko vedeli, da morajo nekaj zadeti. Ostalo je samo še vprašanje, kdo izmed teh treh bo zadel avto.

Sežejo v vrečko. Mizarški pomočnik Jakob Eržen iz Lesc potegne, ojoj, otroški avto, obleko in sod kisa, posestnik Jakob Burgar iz Podbrezja izvleče otroško kolo in blago, ostane še Florjan Kern, ki je igral za delavca Fr. Kalana iz Mavčič. Ne da bi vlekli, smo vedeli, da je zadel veliki avto. Pa je le segel v vrečko in izlekel edino številko, ki je bila v vrečki, to je bila št. 1 — veliki avto.

Florjanov dekle je sestrična delavca Frana Kalana. Dekle je prosilo Kerna, naj gre na tombolo, ker ima srečo, kajti nekdo je zadel na tomboli copate. Pa je šel Kern v Kranj in ga zapustil z velikim avtomobilom za svojega prijatelja delavca Frana Kalana.

V težkih časih redko vidiš ljudi s srečnimi obrazi, včeraj smo jih videli deset s tombolami in nekaj sto z manjšimi dobitki. Desetstotno pa jih je šlo domov s spoznanjem, da jim je bila sreča dar klobuta, in s tolažbo, da bodo v ljubljani imeli več sreče.

vlogo v norveški diplomaciji. Njen mož je bil mogočen ameriški finančnik, ki je sodeloval pri izgradnji železniškega omrežja v Ameriki. L. 1913. je Harrimanovi umrl mož. Postala je članica Odbora industrijev, ki rešuje vsa velika industrijska vprašanja v Ameriki. Svetovna vojna jo je spravila v diplomatsko službo. Med vojno je sodelovala pri organizaciji pasivne obrambe in pri ameriskem Rdečem križu. Po

premirju se je popolnoma posvetila politiki. Zdal zastopa Ameriko na Norveškem. Harrimanova je 50 let stara in ima eno hčer. Pred leti je izšla knjiga Florence Harrimanove, v kateri je opisala svojo življenjsko pot. Knjiga ima naslov »Od klavirja v politiko«. Harrimanova je bila namreč pianistka in je živela samo za svojo hčer in za svojo glasbo, preden se je vrgla v politiko.

Tudi nasproti Madžarski nismo uspeli

Madžarska je po krasni igri z 2 : 0 zaslužno premagala našo reprezentanco, ki je popolnoma odpovedala — Lepo uspele motociklistične dirke na Večni poti

Ljubljana, 13. novembra.

Nashe športno občinstvo sta včeraj zanimala najbolj dva dogodka, eden v Beogradu, drugi v Ljubljani na Večni poti. V Beogradu sta se srečali naša in madžarska nogometna reprezentanca, na Večni poti pa so se pomerili naši najboljši motociklisti.

Dobra lekcija našemu nogometu.

V Beogradu se je zbralo blizu 15.000 gledalcev, ki so hoteli biti priča uspeha naše enajstorič. Želje se niso izpolnile. V Beogradu so pričakovali, da se bo naši izbrani enajstorič posrečilo popraviti nedavni poraz, ki ga je doživelo naše reprezentančno moštvo v Zagrebu nasproti Nemčiji. Tedaj so bili prepričani, da je visoki poraz zakrivila slaba postava moštva, sestavljena pretežno iz hrvaških igralcev. Tokrat so nosili reprezentančni grb naše države samo beograjski igralci. Tudi njim se ni zgodilo nič boljše. Nudili so igro, ki ne more biti v čast reprezentanci Jugoslavije, ki je letos beležila tako lepa uspeha nasproti Angliji in Italiji. Občinstvo je glasno dalo duška svojemu nezadovoljstvu in je ostentativno odobravalo madžarskim gostom, ki so se pokazali prave mojstre nogometa. Niti za trenutek ni bila zmaga gostov dvomljiva. Od vsega začetka so pokazali igro, ki ji naši niso bili kos in so zmago 2 : 0 več kot zaslužili. Če bi dosegli se en ali dva gola, tudi ne bi bilo nepravilno — taka je bila splošna sodba po končani igri. V vseh delih so prekašali jugoslovensko enajstorič, ki je z malimi izjemami popolnoma odpovedala. Ako bi ne bilo v naših vrstah Lovriča, ki je rešil več, kakor se običajno zahteva od reprezentančnega vratarja, bi Madžari slavili prav tako visoko zmago, kakor so jo Nemci v Zagrebu. Branilski dvojica je bila nesigurna, prav slaba pa tudi krilska vrsta, zlasti v primeru z madžarsko, ki je suvereno gospodovala na igrišču. Napad je bil raztrgan in se nikakor ni mogel uveljaviti, ker je srednji napadalec Božović igral tako klaverno, da so se vsi spraševali, kako so ga mogli postaviti v reprezentanco. Edina svetla točka v kvintetu je bil Perlić, ki pa seveda sam ni mogel ničesar opraviti nasproti odlični nasprotni obrambi.

Madžarsko moštvo je v vsakem pogledu opravilo sloves enega najmočnejših zastopnikov kontinentalnega nogometa. Slabe točke niso imeli. Kljub izrednemu vtisu, ki so ga zapustili vsi, je treba v prvi vrsti omeniti izrednega srednjega krilca Sarosyja II in njegova stranska pomočnika Kiralyja in Balogha. Njihova igra se lahko brez pretiravanja imenuje popolna. Pred to formacijo je stala napadna vrsta, ki je stodoletno razumela svoj posel. V skupni igri in kombinaciji so pokazali tolikšno dovršenost, da je skoraj nerazumljivo, da niso nasproti tako slabemu nasprotniku dosegli še dosti boljšega rezultata. Občinstvo ni štedilo s priznanjem in jim je ponovno odobraval pri odprti sceni. Švicarski sodnik Wietrich je svoj posel opravil na splošno zadovoljstvo.

Ostali nogometni dogodki so bili zaradi beograjske tekme potisnjeni v ozadje. V Zagrebu so odigrali še 82 minut preostale tekme med Gradjskim in Hajdukom. Splitčani so seveda morali nastopiti brez izključenega Kacijana, torej le z desetimi. Igrali so zelo požrtvovalno, naleteli pa so na razigranega nasprotnika, ki je predvedel ekshibicijsko igro, ki bi zmogla še dosti težje naloge. Končni rezultat se je glasil 6 : 0 za Zagrebčane.

Na področju LNP je v Ljubljani Mars v pokalni tekmi premagal Svobodo s 3 : 2, v Mariboru je varaždinska Slavija porazila Željeznčarja 2 : 1, v Celju pa je Celje v prijateljski tekmi premagalo Jugoslavijo 6 : 2.

Motoristi na Večni poti.

Več tisoč gledalcev se je včeraj zbralo ob obronkih Večne poti: vreme je pri tretjem poskusu vendarle omogočilo našemu Avtoklubu, da je opravil pod streho svojo motociklistično dirko. Gledalci so bili priča dobrega športa, pa tudi nezgode, ki je dotlela znanega evropskega prvaka v prikolici, Abartha. Slednjega je namreč zaradi preveč tvegane vožnje zaneslo s prikolico na rob občestnega jarka in sta on in njegov sovozač Trobec pošteno padla. Abarthu se razen malenkostnih prask ni

zgodilo ničesar, Trobec pa so morali nezvestnega prepeljati v bolnišnico, kjer so ugotovili pretres možganov. Za dirko s prikolico je Večna pot pač preozka.

Največje zanimanje je vladalo za »obračun« med favoritoma Janezom Šiško (Ilirija) in Jožefom Čihlačem (Avtoklub). Oba sta pokazala mojstrski vožnji, najhitrejši čas pa je vendarle dosegel Šiško. V smeri od Zgornje Šiške proti Podrožniku je dosegel Šiška čas 1 min. 41.6 sekund, kar znaša 95.5 km na uro, v obratni smeri pa je bil najhitrejši Čihlač s časom 1 : 42, to je 95 km na uro. V obeh smereh je imel najboljši čas dneva Šiška s 3 : 23.8, kar je 94.8 km na uro, medtem ko je bil Čihlač le za 0.6 sekunde slabši. V posameznih kategorijah so zmagali: turni motorji do 125 ccm Fantini (Hermes) na DKW 4:23, do 250 ccm Puhar (Hermes) na Puchu 3:50.2, do 350 ccm Zihler (Avtoklub) na DKW 3:44; športni motorji: do 350 ccm Šiška (Ilirija) na NSU 3:23.8, do 500 ccm Čihlač (Avtoklub) 3:24.4.

Strelnska tekma v Novem mestu

Novo mesto, 12. novembra.

Kljub slabemu vremenu in orožnim vajam, h katerim je bil poklican marmakarji marilji član, je naša mariljska strelska družina priredila 15. in 29. oktobra na svojem strelišču ob Krki z vojaškimi puškami, strelsko nagradno tekmovanje svojih članov, ki so to pot dosegli izredno lepe uspehe. Tekmovanja se je udeležilo okrog 30 članov in ena članica za Milena dr. Bučarjeva. Tekme so se vršile na 4. tarčah: Novo mesto, Zmagovalna, Trška gora in Ljubljana.

Od 150 dosegljivih točk na tarči »Novo mesto« je dosegel prvo mesto s 108 točkami Kovačič Franc ml., 106 točk je imel Koncilija Anton, 102 Sedaj Vili, 99 Okroglič Avgust, 98 Zukovec Franc, 96 Sterbenc Jože, 91 Košir Stane in 76 točk Gabrijelič Angelo. Na tarči »Zmagovalna« je dosegel 150 dosegljivih točk Koncilija Anton 119 točk, Zukovec Fr. 119, Košir Stane 104, Sterbenc Jože 99, Okroglič A. 99, Sedaj Vili 99 in Kovačič Fr. ml. 98 točk. Na tarči »Trška gora« so bili doseženi sledeči rezultati. Od dosegljivih 150 točk je dosegel Sterbenc Jože 140 točk, Koncilija Anton 128, Sedaj Vili 126, Kovačič Fr. ml. 124, Okroglič A. 123, Košir S. 116, Gabrijelič A. 112, Wahtar Matija 108, Robas Ivan 102, Bevc Rudolf 100 in Bučar Milena 97 točk. Na tarči Ljubljana je od 100 dosegljivih točk imel Sterbenc Jože 93, Košir S. 93, Kovačič Fr. ml. 91, Zukovec Fr. 87, Bevc R. 85, Gabrijelič A. 77 in Okroglič Avgust 72 točk.

Tekmovalci-nagradenci so prejeli pravilno izdelane diplome in lepa darila na skupnem strelskem večeru, ki ga jim je družina priredila in ta namen v nedeljo pri restavraciji g. Pavlu Mainiku v hotelu Koklić. Ob tej priliki je imel predsednik družine g. Sterbenc Jože na prisotne, zlasti še na nagradence, lep vzpodbuden nagovor. Prvo nagrado, prehodni srebrni pokal in dvoje drugih daril si je priboril mladi strelce Kovačič Fr. ml. Lepo nagrade so prejeli tudi ostali najboljši strelci. Da je bila letošnja obdaritev tekmovalcev možna v tako velikem številu, je zasluža naših trgovcev, mestne občine in novom. podjetnika g. Fr. Rataja, ki so izdatno pripomogli k obdaritvi tekmovalcev. Po tekmovanju na letnem strelišču bo pričela družina s sobnim strelanjem z malokalibrsko puško v svojem starem lokalu pri Buli. Članom-tekmovalcem, ki so pokazali razveseljujo napredek v tem viteškem sportu pa gre pohvala tudi naše javnosti.

Iz Poljčan

— Prijave za zgradinarje. Davčni zavezanci zgradinarje morajo vložiti prijave za zgradnaro najkasneje do 30. novembra, pri občini ali davčni upravi. Točnejša navodila so razvidna iz razglasov na občinski deski.

— Sprememba posesti. Znano Koflerjevo hišo v Peklu je kupila posestnica gospa Vari Pavla.

Dve ženski v veliki diplomatski bitki

Aleksandra Kolontajeva, sovjetska poslanica in Florence Harriman, ameriška poslanica v Stockholmu

Skandinavske države bijejo hud boj za ohranitev svoje neodvisnosti in nevtralnosti. Stalin pazljivo zasleduje diplomatske akcije v tem delu Evrope, pa tudi Roosevelt se osebno zanima za usodo skandinavskih držav. Zanimivo je, da državi obeh močnejšev zastopata dve — ženski, in sicer Aleksandra Kolontajeva, ruska poslanica v Stockholmu, in Florence Harriman, opolnomočeni minister in poslanica Amerike v Stockholmu. V veliki diplomatski bitki za severni del Evrope igra prvič v zgodovini važno vlogo dve ženski. Obenem sta Kolontajeva in Harrimanova edini ženski, ki zastopata Rusijo, oziroma Ameriko v tujih državah. Že v aferi ameriškega parnika »City of Flint« sta si stali nasproti Kolontajeva in Harrimanova. Odločilno vlogo igra kot diplomatki tudi v sporu med Rusijo in Finsko.

Aleksandra Kolontajeva se je imenovala prvič v javnosti l. 1905., ko je bila aretirana v neki šupi v Petrogradu, kjer so se shajali revolucionarni ruski socialisti. Ko so jo vprašali po imenu, je mlada revolucionarka odgovorila, da se piše Aleksandra Tomanovič. Potrdila je, da je hči generala Tomanoviča. Ruski car je ukazal, naj revolucionarko izpuste, če pristane na to, da se takoj omoži in preneha z revolucionarnim rovarjenjem. Aleksandra se je rešila Sibirije s poroko. Vzela je za moža polkovnika Kolontaja.

V zakonu Aleksandra ni zatajila svoje ga prepričanja. V letih pred začetkom svetovne vojne so v Petrogradu mnogi vedeli, da se lepa in elegantna Aleksandra Kolontajeva druži z revolucionarji ter jih na skrivnih shodih s strastnimi govori podžiga k upor. Za njene govore so se navduševali delavci in njene vroče besede so raz-

plamtevale revolucionarne strasti. Uradnim čuvarjem nad varnostjo države pa ni bilo znano, da se je Aleksandra Kolontajeva

Aleksandra Kolontajeva

prikradla večkrat na teden iz revolucionarnih skrivališč ter se pojavila v razkošnih oblekah v svojih apartmajih na Kremel-

skem trgu ter se pridružila povabljenim gostom ter možu in z njimi odšla v carsko palačo ali v gledališče.

Nekaterim tovarišem revolucionarjem Kolontajeva ni bila všeč, ker se je rada lepo oblačila in je bila preveč lepa. Zaradi neke denunciacije je morala že pred vojno pobegniti iz Rusije. Mudila se je v Švici in v Franciji. V Parizu je sedela za isto mizo z Leninom v kavarni Rotonde. Postala je tedaj fanatična privrženka Leninovega nauka. Leta 1917. sta se Kolontajeva in Lenin spet našli v Petrogradu.

Na Leninovo povelje je Kolontajeva odšla v dneh revolucije v oktobru v Kronštadt. Imela je nalogo, da zrevolucionira mornarje vojne mornarice in jih pridobi za program maksimalistov. Mornar Dybenko jo je vthotopil na križarko. Kolontajeva je harangirala posadko in ji sporočila Leninovo besedo. V tej avanturi je Kolontajeva dobila tudi svojega drugega moža. Ko je Lenin objavil nove zakone o sklepanju braka, sta se vzela Aleksandra Kolontajeva in orjaski plavalasi mornar Dybenko, ki je bil kmalu nato imenovan za vojaškega inspektorja v Sibiriji. Aleksandra Dybenko pa je dobila mesto ministra za umetnost v vladi, ki ji je bil predsednik Čičerin. Bila je prva žena-minister v prvi sovjetski državi.

L. 1919. se je Kolontajeva pojavila v Stockholmu kot tajni agent. Kmalu so jo pa ujeli in izgnali v Rusijo. L. 1920. je bila imenovana za ministrico za prosveto. Sodelovala je pri pretvoritvi cerkev v brezbožniške muzeje. Obenem je pisala knjige o zakonu, svobodni ljubezni in o vlogi ženske v javnem življenju. L. 1922. jo je Čičerin poslal na Norveško kot diplomatsko zastopnico skrivnostne Rusije. V Oslu je zastopala proletarsko državo, a si je dovolila ves luksuzni ceremonial, kakor zastopniki kapitalističnih držav.

L. 1930. je bila Kolontajeva imenovana za poslanika Rusije v Stockholmu. Pravijo, da uživa tudi Stalinovo zaupanje in da Stalin posluša njene nasvete, naj bo zmernen in pameten v svoji politiki do skandinavskih držav.

Florence Harriman, minister Združenih držav Amerike na Norveškem, igra važno

Lev Vladika:

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Saj ni nikjer rečeno, da bi moglo biti potem vse izgubljeno. Saj člani Konzorcija ne bodo mogli Havla kar tako usmrtiti, kajti meč teme bo še vedno visel nad njihovimi glavami. Igra pa tudi ni dobljena, kajti Havel je še vedno v njihovih rokah in ta malenkost se ne da kar tako preskočiti.

Pa tudi če bi morala biti usmrčena oba, on in Luissa, kaj pomenita dva človeka, kadar je v nevarnosti ves svet.

Havloves roke kar drhte od hitrosti. Toda kaj je to?

Tok ni vključen. Najbrž so vse elektrarne ustavile tok, da bi visoka napetost nikogar ne mogla ubiti, ali pa so kratkomočno ustavile dobavo toka, preden so vsi uslužbenci zapustili svoja mesta. Čemu bo električni tok? Zdalj sploh ni potreben. Vse zadeve razen svetlobe so postranske.

Žepni radijski aparati ljudi, ki jim še ni bil pošel električni tok, so tako slabi, da jih ni mogoče uporabiti.

Telefonov je tako malo, da sploh ni vredno govoriti o tem. Kdo bi rabil telefon v dobi radia? Kakor da bi hoteli, da ima vsak človek v dvajsetem stoletju poleg električne svetilke še svečo.

To je zanesljiva tehnika. Čim dalje manj smo samostojni. Privezujemo se na skupne pridobitve in mirno zavračamo svoje primitivne domisleke. Toda vsega

25

tega se Havel zdaj ni zavedal... Ni mogel telefonirati, ni mogel dobiti zveze... to samo je bilo zadostno dejstvo, ki je prevzelo vso njegovo zavest. In v tem dejstvu je visela črna negotovost, skrčena liki izsušen netopir v sajastem dimniku. In razraščala se je neprestano pred njegovimi očmi v slutnjo, da je že vse končano...

Oddajni aparat mu je padel iz roke...

21.

Vrubboun je zavlekel mrtvega tovariša v sobo in zaprl vrata.

Kar se je vzravnal in prislusnil... Nikjer nič. Samo visok, neslišen, blazen smeh teme. Kar srce se mu je krčilo.

Eh — je zamrmral Vrubboun. Lik miš je oblezel vsak kot, odprl vse predalčke.

Jed! Bilo je tu dovolj. Pol pečene gosi, velik krajec kruha, pet jabolk, dva kosa sira in steklenica vina. Vse to je stlačil Vrubboun v tovarišev torbo in odšel. Na pragu je za hip obstal, nepremično in tiho, in ko ni nikjer slišal niti najmanjšega ropota, je tiho zaprl vrata in se splazil k svojim vratom.

★

Zdalj leži sit na postelji.

Za hip je zadel. Morda je že rano jutro...

Vrag vedi to... pojem časa je čisto odveč... samo tema je vedno enaka.

V dveh ali treh dneh požrem, kar imam — a kaj potem? Vojašnice bodo izjedene do zadnje skorje... Ne, fant, tu ti bo predla slaba. In kaj pomaga vse to — Poginili bomo vsi, ta prej, oni pozneje. Pri nobenem pa to ne bo trajalo dolgo.

Kar začuti Vrubboun nepremagljivo hrepenenje.

Če že moram poginiti, naj imam nekaj od tega. Privid ženskega telesa se razblini pod njegovimi rokami.

Pri moji veri — to bi bilo. Pomisli, človek božji — v rodbini, dva sta v eni sobi. Mož in žena. Jaz se splazim v sobo, samo prisluskoval bom, kakor tiho-tapec, na tihem jo pobožam, potem pa... no, lahko bom počel, kar bom hotel, njen mož bo prisoten, pa ne bo ničesar vedel.

Mlada Klazarka. Ni bilo slučajno, da se je je Vrubboun spomnil. Pred njegovimi očmi so se razbohotile njene ustne in v dlaneh je zaključil vabeč val njenih nedrij, vzvalovanih z utripanjem srca.

Kri je zavalovila v nepremagljivem hrepenjenju planiti iz vojašnice.

Ven! Nekam za pustolovščino! In na polju se boš lažje preživljal kakor tu. Tu bo odločil krknjen pes. Če bi se posvetilo — v sosedni sobi leži ubit tovariš — no, hvala lepa...

Čudno, pri tem spominu je ostala njegova vest gluha in otopena liki neotesana klada.

A hrepenenje je raslo. Od tod!

Vrubboun zavija rjuhe. Počasi odpira okno in privezuje svojo primitivno lestvico.

Vso jed v torbi je vrgel na hrbet in si privezal po vrhu dve odeji. Kdo ve, kje bo spal. Bodalo je vzel v roko in tudi na pištolo ni pozabil.

Šele potem se je previdno spustil doli.

Ulica je v temi samotna.

Izgubil si kraljestvo štirih sten, njihova zaščitna roka se je izpremenila v hladetinstvo nič, strašček od vseh strani. Zdalj si siromak. Ali sploh veš, da ne čaka dva koraka pred teboj nekdo s pripravljenim bodalom?

Vrubboun leze ob steni liki polž in z golim bodalom se sproti prepričuje o prehodnosti teme. Enoličnost te poti bi moglo olepšati odprto okno ali vrata — toda ne, vse je zaprto in zamašeno, da bi še človek kar zadušil.

Pišite me v uh', strahopetneži!

Končno, — tu je — Vrubbounov raj. Tu pozna malone vsak kamen, saj je to tik vojašnic. In vendar se zdaj pa zdaj počasti v duhu s krepko vojaško psovko za to, da se včeraj in poprej nikoli ni dobro razgledal naokrog.

Aha, tu je že Kohnova trgovina. Iz nje se širi smrad po polsirovih kožah. — Ta cigan me je nekoč okradel pri jermenu — godrnja Vrubboun. In naenkrat ga obide naravnost pobalinsko hrepenenje. Priplazi se do okna in ga hoče razbiti.

Preden pa najde prikladen kraj, zalze z roko med ostre črepinje stekla, — fej, tu me je neki falot že prehitel. Pobalinsko razpoloženje naglo izhlapi iz njegove duše in nov piš groze pred temo mu smukne pod nogo.

Vrubboun se vzravna — sune srdito naprej, izgubi opreznost in negotovih slepečih korakov se požene naprej. Zdalj je otopen kakor star konj, opotekajoč se proti staji. Menda se sploh ne zaveda, mimo kolikih hiš je že šel.

Prva prečna ulica ga zdrami.

Dihne glasneje. To je čudno. Še žive duše ni srečal. Res, kdor je v tej ulici, jo maha gotovo v isto smer kakor Vrubboun. To se pravi... iz mesta ven. Samo med razoranimi polji lahko najdeš, obdržiš košček bednega življenja.

Vrubboun je prišel do konca ulice.